

บทที่ 5

ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในภาคเหนือตอนบน

5.1 แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงในการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนจำนวน 681 แห่งที่ผ่านเกณฑ์การคัดกรองเบื้องต้นว่ามีองค์ประกอบเหมาะสมสำหรับการเดินทางและการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 139 แห่งหรือร้อยละ 20.41 ของแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในภาคเหนือตอนบนยังไม่มีความพร้อมในการรองรับการเดินทางและการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ เนื่องจากสภาพร่างกายและสุขภาพของผู้สูงอายุเป็นข้อจำกัดในการเดินทางและการท่องเที่ยว ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักหรือเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวจึงไม่ผ่านเกณฑ์การคัดกรองเบื้องต้น เช่น

- อุทยานแห่งชาติเขียงดาวและดอยหลวงเขียงดาวในอำเภอเขียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวทางธรรมชาตินิยมมาก แต่การเดินทางเข้าถึงต้องใช้เวลาช้านาน โดยกิจกรรมหลักในแหล่งท่องเที่ยว คือ การเดินป่า และปีนเขาจึงไม่เหมาะสำหรับการเดินทางและการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุโดยทั่วไป

- อุโมงค์ขุนตาล อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

เป็นอุโมงค์รถไฟที่ยาวที่สุดในประเทศไทย และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งทางรถไฟของภาคเหนือ แต่การเดินทางเข้าถึงที่สะดวกที่สุดคือ ทางรถไฟซึ่งตารางเวลาที่ขบวนรถจอดสถานีขุนตานเป็นเวลาเข้ามีดหรือดึก นอกจากนี้ในแหล่งท่องเที่ยวไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและยังไม่มีการจัดการข้อมูลการท่องเที่ยว ขณะที่แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง คือ ดอยขุนตาน ต้องใช้การเดินทางขึ้นไปชมซึ่งต้องใช้เวลาเดินขึ้นเขาสูงเป็นเวลานาน โดยไม่มีสิ่งบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

- วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม และวัดเจดีย์ขาวหลัง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

เป็นศาสนสถานที่มีความสำคัญทางพระพุทธศาสนาและมีความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงเพราะตั้งอยู่ในเขตตัวเมืองลำปาง แต่ในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งบริการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

- อุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีต้นชมพูภูคาซึ่งเป็นต้นไม้ที่หายากและมีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย จึงได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวอย่างมากในฐานะเป็นแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งเดียวในโลก แต่การเดินทางเข้าถึงต้องใช้เวลานานมากและสภาพเส้นทางคดเคี้ยว สูงชัน ทั้งยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งบริการสำหรับผู้สูงอายุ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนของแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านการคัดกรองเบื้องต้นกับแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดในแต่ละจังหวัด จะเห็นได้ว่า จังหวัดน่านมีแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านการคัดกรองเบื้องต้นสูงสุดใน ภาคเหนือตอนบนซึ่งแสดงให้เห็นถึงโอกาสในการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดน่านที่เหนือกว่าจังหวัดอื่นๆ ร้อยละ 33.33 (ตารางที่ 1-4.1) รวมทั้งจังหวัดที่มีความสำคัญด้านการท่องเที่ยวของภาคเหนือ คือ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย อย่างไรก็ตามเมื่อทำการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของแหล่งท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนทั้ง 139 แห่งที่ผ่านเกณฑ์การคัดกรองเบื้องต้น ปรากฏว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีคะแนนสูงที่สุด 5 อันดับแรก เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ถึง 4 แห่ง และตั้งอยู่ในจังหวัดน่าน 1 แห่ง ซึ่งแสดงถึงศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism ของจังหวัดเชียงใหม่ที่สูงกว่าจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือตอนบน ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุแต่ยังขาดการจัดการให้เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism ก็ไม่สามารถรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้

แหล่งท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนที่ผ่านการประเมินว่า มีศักยภาพสูงในการรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวก และอยู่ไม่ไกลจากแหล่งบริการ (มีสิ่งบริการรองรับในบริเวณใกล้เคียง) โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุไว้อย่างเหมาะสม และมีการจัดองค์ประกอบภายในแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสนใจและเกิดความต้องการที่จะใช้เวลาในแหล่งท่องเที่ยวอย่างช้าๆ ไม่เร่งรีบ รวมทั้งมีการจัดการที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้สัมผัส และซึมซับคุณค่าของสิ่งที่มีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวด้วยความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยแหล่งท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนที่มีคะแนนศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสูงสุด 5 อันดับแรกแสดงในตารางที่ 1-5.1 ได้แก่

ตารางที่ 1-5.1 แหล่งท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนที่มีคะแนนรวมสูงสุด 5 อันดับ

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	คะแนนการประเมินรวม ของ 4 องค์ประกอบ
วัดป่าดาราภิรมย์	เชียงใหม่	80.33
ชุมชนวัดเกต	เชียงใหม่	80.09
เวียงกุมกาม	เชียงใหม่	79.43
วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร	เชียงใหม่	76.77
วัดภูมินทร์	น่าน	75.43

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.1.1 วัดป่าดาราภิรมย์

วัดป่าดาราภิรมย์ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพระอารามหลวงแห่งที่ 7 ในจังหวัดเชียงใหม่ เดิมเป็นป่าช้าร้างติดกับสวนเจ้าสหายอยู่ในเขตพระราชฐานพระตำหนักดาราภิรมย์ของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ในรัชกาลที่ 5 เนื่องจากเป็นที่สงบเหมาะแก่การบำเพ็ญกรรมฐาน จึงมีพระสงฆ์มาบำเพ็ญกรรมฐานอยู่เสมอชาวบ้านจึงร่วมกันสร้างเสนาสนะถวาย จนถึงปี พ.ศ. 2481 จึงได้รับการประกาศตั้งเป็นวัดและได้รับพระบรม

รูปที่ 1-5.1 วัดป่าดาราภิรมย์

ราชานุญาตยกฐานะเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2542

วัดป่าดาราภิรมย์ไม่ได้มีชื่อเสียงในฐานะเป็นแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากกิจกรรมหลัก คือ การปฏิบัติกิจทางศาสนา การบรรยายธรรม และการฝึกอบรมจิต ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของวัดป่าดาราภิรมย์แต่ละกลุ่มตัวชี้วัด พบว่า วัดป่าดาราภิรมย์มีองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ภายในวัดป่าดาราภิรมย์มีการจัดองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับการรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism โดยผู้ที่มาเยี่ยมชมและนักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสและซึมซับความงดงามของสถานที่ตั้งแต่แรกเห็น การจัดสภาพแวดล้อมทำให้เกิดบรรยากาศที่ช่วยให้รู้สึกสงบผ่อนคลาย และเกิดความสุขในจิตใจ นอกจากนี้ ยังมีการจัดการที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้หลักธรรมของพระพุทธเจ้าในหลากหลายรูปแบบ อาทิ คติธรรมตามต้นไม้ (ต้นไม้พูดได้) หนังสือ

ธรรมชาติ และชีวิตที่เสี่ยงการสวดมนต์ การนั่งสมาธิ การสนทนาธรรมกับพระสงฆ์ ด้านคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวของวัดป่าคาราภิรมย์ นักท่องเที่ยวเข้ามาในวัดได้ทำบุญ ไหว้พระ ฟังธรรมจากพระสงฆ์ ได้เช่าบูชาวัตถุมงคล ได้พักผ่อน ได้ซื้อของจากกลุ่มแม่บ้าน สำหรับสิ่งบริการการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงวัดป่าคาราภิรมย์ อาทิ เมืองแม่ริมที่มีสิ่งบริการการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร การรักษาพยาบาล และใกล้เมืองเชียงใหม่ที่เป็นแหล่งรวมของสิ่งบริการต่างๆ เช่น ที่พัก แรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก บริษัทนำเที่ยว ฯลฯ รวมทั้งสถานพยาบาลให้ผู้สูงอายุเลือกใช้ในเวลาจำเป็น ซึ่งผลการสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดป่าคาราภิรมย์ มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1-5.2 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดป่าคาราภิรมย์

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (23.13 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	12.5 กิโลเมตร
- สภาพผิวจราจร	เป็นถนนลาดยาง ตลอดเส้นทาง
- สภาพเส้นทาง	ถนนขนาดเล็ก ก่อนถึงวัดถนนค่อนข้างแคบ
- บริการรถสาธารณะ	มีรถโดยสารสาธารณะผ่านปากทางเข้าวัด
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีบริการรถรับจ้างและรถเช่าที่ตลาดแม่ริม
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกสถานที่ และระยะทาง เป็นระยะๆ
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภทตลอดเส้นทาง ทั้งปั้มน้ำมัน ร้านค้า ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	มีจุดแวะพักหลายแห่ง เช่น รีสอร์ท
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (17.54 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	สะอาด ร่มรื่น งดงาม มีการแยกพื้นที่การใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน อาคารต่างๆ มีความสูงไม่มากซึ่งผู้สูงอายุสามารถเดินขึ้นลงได้สะดวก
- สภาพที่จอดรถ	มีลานจอดรถบริเวณด้านหลังวิหาร และบริเวณประตูทางเข้าด้านข้าง โดยไม่มีการแบ่งช่องสำหรับจอดรถ

ตารางที่ 1-5.2 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดป่าดาราภิรมย์

รายการ	ผลการสำรวจ
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	ถนนในวัดเป็นถนนแฉก เหมาะสำหรับรถเดินทางเดียว พื้นซีเมนต์เรียบ
- สภาพและลักษณะทางเท้า	ไม่มีทางเท้าต้องใช้ร่วมกับถนน
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	สอบถามข้อมูลได้ที่อาคารสหกรณ์การเกษตรพัฒนา วัดป่าดาราภิรมย์ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณทางเข้าวัด มีเอกสารแนะนำวัดป่าดาราภิรมย์แจก และมีแม่ชีของวัดคอยให้ข้อมูล ในวัดมีพิพิธภัณฑ์และสถานที่แสดงนิทรรศการ
- พื้นที่ทำกิจกรรม	มีลานปฏิบัติธรรมและใช้ทำกิจกรรมอื่นๆ มีศูนย์การเรียนรู้และมูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท
- มัคคุเทศก์ในท้องถิ่น	ไม่มี
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายบอกทาง ป้ายสื่อความหมาย ป้ายประวัติวัด ป้ายข้อความธรรมะเพื่อเตือนสติและให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติธรรมติดตามต้นไม้ให้ผู้ใช้ไปเยี่ยมชมเรียนรู้ ศึกษาเรียนรู้ และมีป้ายแสดงข้อมูลต่างๆ ที่เห็นได้ชัดเจน มีเอกสารธรรมะแจก
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีม้านั่งอ่อนสำหรับนั่งพักตั้งอยู่ทั่วไป มีสภาพดี สะอาด
- ห้องสุขา	มีบริการห้องสุขา แต่ไม่มีบริการห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ
- ศูนย์พยาบาล/ห้องปฐมพยาบาล	มีตู้ยาอยู่ในวิหาร โดยมีแม่ชีทำหน้าที่ให้บริการ
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีร้านสหกรณ์ให้บริการสินค้าของฝากของที่ระลึก
- ร้านอาหาร	ไม่มีร้านอาหาร มีเฉพาะร้านขายเครื่องดื่ม
- บริการการรักษาความปลอดภัย	ไม่มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
- ธุรกิจบริการที่พักแรม	มีที่พักแรมสำหรับผู้มาปฏิบัติธรรมและสำหรับนักศึกษาที่มาเข้าค่ายอบรมธรรมะ
- การจัดการขยะ	มีถังขยะตั้งกระจายตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง

ตารางที่ 1-5.2 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดป่าดาราภิรมย์

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (15.50 / 25.00 คะแนน)	
- ธรรมชาติและภูมิทัศน์	มีต้นไม้ใหญ่จำนวนมาก ทำให้สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปมีความร่มรื่น สวยงาม
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	มีการปลูกต้นไม้และดอกไม้พื้นถิ่น ทำให้ได้อุณหภูมิทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น
- ประวัติศาสตร์	มีข้อมูลแสดงประวัติของวัดและศาสนวัตถุที่สำคัญซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ประวัติศาสตร์เชียงใหม่ และประวัติของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ในรัชกาลที่ 5
- ศิลปะและสถาปัตยกรรม	เป็นแหล่งรวมของศิลปะและสถาปัตยกรรมทางศาสนา อาทิ พระอุโบสถศิลปล้านนาที่ประดับหน้าบันด้วยดวงดารา 3 ดวง (สัญลักษณ์ของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี) และมีพระประธานศิลปสุโขทัย รอยพระพุทธรบาทสี่รอยจำลอง ศิลปะสุโขทัยประยุกต์ มณฑปพระเจ้าทันใจ ศิลปะล้านนาแบบเชียงตุง
- วัฒนธรรมประเพณี	เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีล้านนา
- การฟื้นฟูจิตใจ	ได้ฟื้นฟูจิตใจ เกิดความสงบทางจิตใจ มีพื้นที่ให้ได้สวดมนต์ ไหว้พระ นั่งสมาธิ และมีสื่อธรรมะแจกทั้งหนังสือและซีดี
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (24.17 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา ตลอดเส้นทางสายแม่ริม ตัวเมืองเชียงใหม่
- ร้านค้า ร้านอาหารของที่ระลึก	มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีสินค้าให้บริการทุกรูปแบบและทุกประเภท ตลอดเส้นทางสายแม่ริม ตัวเมืองเชียงใหม่

ตารางที่ 1-5.2 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดป่าดาราภิรมย์

รายการ	ผลการสำรวจ
- ร้านอาหาร	มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา ตลอดเส้นทางสายแม่ริม ตัวเมืองเชียงใหม่
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีบริการ โดยมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	มีให้บริการจำนวนมาก ทั้งในอำเภอแม่ริมและตัวเมืองเชียงใหม่
- บริการด้านพาหนะ	มีให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา ทั้งในอำเภอแม่ริมและตัวเมืองเชียงใหม่

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.1.2 ชุมชนวัดเกต

ชุมชนวัดเกตเป็นชุมชนเก่าแก่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิง ปัจจุบันอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เดิมเป็นย่านการค้าของชาวจีนและชาวตะวันตก เป็นย่านการค้าที่มีความรุ่งเรืองสูงสุดในยุคสุดท้ายของการค้าทางน้ำของเชียงใหม่ ร่องรอยความเจริญรุ่งเรืองด้านการค้าในอดีตที่

รูปที่ 1-5.2 ชุมชนวัดเกต

ยังปรากฏให้เห็นในปัจจุบันคือ อาคารบ้านเรือนที่มีสถาปัตยกรรมที่งดงาม ทรงคุณค่าตลอดสองฟากถนนเจริญราษฎร์เลียบบแม่น้ำปิง เช่น บ้านนิมมานเหมินท์ บ้านคุณารักษ์ บ้านอรพินท์ บ้านท่าช้าง บ้านสี่เสาหกเสา บ้านเหลียวยงจ้วน (เดอะแกลลอรี่ในปัจจุบัน) บ้านเบนนิวาส (สำนักงานบริษัทบริติชบอร์เนียวในอดีต) ฯลฯ โดยอาคารหลายหลังยังคงใช้เป็นที่อยู่อาศัยของทายาท ขณะที่หลายหลังได้

ปรับเปลี่ยนเป็นร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ร้านอาหารและผับ นอกจากนี้ ชุมชนวัดเกตยังเป็น ศูนย์กลางของศาสนสถานในศาสนาต่างๆ ได้แก่ วัดเกตการาม(ศาสนาพุทธ) วัดซิกข์ (ศาสนาซิกข์) โบสถ์ไม้คริสตจักรที่ 1 (ศาสนาคริสต์) มัสยิดอัสฮาด (ศาสนาอิสลาม) ซึ่งศาสนสถานทุกแห่ง ล้วนแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนที่นับถือศาสนานั้นๆ และเป็นหลักฐานยืนยันถึง ความหลากหลายของกลุ่มชนในพื้นที่ในอดีต โดยมีพิพิธภัณฑวัดเกตการามซึ่งตั้งอยู่ในวัดเกตกา รามเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตชุมชนการจัดตั้งพิพิธภัณฑวัดเกตการามเกิด จากการร่วมแรงร่วมใจของพระและคนในชุมชนที่ได้ช่วยกันปรับปรุง บริเวณกุฏิเก่าเจ้าอาวาส (โอง ตูเจ้าหลวง) และร่วมกันบริจาคเครื่องใช้ต่างๆ เช่น พระพิมพ์ ตาลปัตร พัดยศกัมภีร์ เครื่องปั้นดินเผา เครื่องครัวจากไม้ เครื่องแก้ว เครื่องเงิน เครื่องเล่นแผ่นเสียง ผ้าโบราณ รวมถึงภาพถ่ายโบราณที่หา ชมได้ยาก โดยผลการสำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของชุมชนวัดเกต มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.3 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของชุมชนวัดเกต

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (23.96 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
- สภาพผิวจราจร	ถนนลาดยางตลอดเส้นทาง
- สภาพเส้นทาง	เป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจร
- บริการรถสาธารณะ	มีรถโดยสารสาธารณะและรถรับจ้างสองแถวให้บริการ ตลอดวัน
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีรถรับจ้างให้บริการตลอดวัน และมีรถเช่าหลายชนิดให้ เลือกเช่าจากสถานบริการทั่วมืองเชียงใหม่
- ป้ายบอกทาง	ในตัวเมืองไม่มีป้ายบอกทางไปชุมชนวัดเกต แต่แผนที่ ท่องเที่ยวมีข้อมูลแสดงตำแหน่งชุมชน
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภท
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	มีจุดแวะพักหลายแห่งสำหรับผู้เดินทางเข้าชมและผู้ที่ใช้ พาหนะเข้าชม

ตารางที่ 1-5.3 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับ
นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของชุมชนวัดเกต

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (15.80 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่ ริมถนนเลียบริมแม่น้ำปิงมีร้านอาหารและผับ พื้นที่อื่นๆ เป็นย่านการค้า ที่อยู่อาศัย และสถานศึกษา
- สภาพที่จอดรถ	รถขนาดเล็กจอดรถได้ในวัดเกตการาม และโบสถ์คริสตจักรที่ 1 แต่พื้นที่จอดมีจำกัด
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	เป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจร มีรถยนต์ผ่านตลอดวัน วิ่งสวน และค่อนข้างหนาแน่น ต้องใช้ความระมัดระวังในการเดินเท้า
- สภาพและลักษณะทางเท้า	ถนนในชุมชนไม่มีทางเท้า
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวอยู่ในบริเวณ พิพิธภัณฑ์วัดเกตการาม
- พื้นที่ทำกิจกรรม	ในศาสนาสถานทุกแห่งมีลานกว้างใช้จัดกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมอื่นๆในชุมชน
- มัคคุเทศก์ในท้องถิ่น	มีเฉพาะที่พิพิธภัณฑ์วัดเกตการาม เท่านั้น และเป็นมัคคุเทศก์อาสาสมัคร
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายแสดงประวัติความเป็นมาของชุมชน และป้ายอธิบายข้อมูลต่างๆ ในพิพิธภัณฑ์วัดเกตการาม
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีที่นั่งพักในวัดเกตการามและบริเวณทางเดินเท้าเลียบริมแม่น้ำปิง ส่วนพื้นที่อื่นๆ ไม่มีที่นั่งพักเนื่องจากเป็นย่านการค้าและที่อยู่อาศัย
- ห้องสุขา	ไม่มีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ
- ศูนย์พยาบาล/ห้องปฐมพยาบาล	ไม่มี แต่ใช้บริการได้จากโรงพยาบาลและสถานพยาบาลในพื้นที่
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีร้านค้ากระจายอยู่ทั่วชุมชนสำหรับให้บริการประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยว แต่ไม่มีร้านขายของที่ระลึกของชุมชน

ตารางที่ 1-5.3 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของชุมชนวัดเกต

รายการ	ผลการสำรวจ
- ร้านอาหาร	มีร้านอาหารหลายร้านบริการ อาหารที่หลากหลายทั้งไทย จีน และอิสลาม
- บริการการรักษาความปลอดภัย	ไม่มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
- ธุรกิจบริการที่พักแรม	มีที่พักแรมของเอกชนให้บริการ
- การจัดการขยะ	เทศบาลนครเชียงใหม่มีถังขยะตั้งกระจายตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	เทศบาลนครเชียงใหม่ติดตั้งไฟส่องสว่างริมถนนสายหลัก และสายรองในชุมชน
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (15.33 / 25.00 คะแนน)	
- ธรรมชาติและภูมิทัศน์	วัดเกตการามและ โบสถ์คริสต์จักรที่ 1 มีอาคารที่มีสถาปัตยกรรมทั้งงดงามและทรงคุณค่า และมีสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น
- ประวัติศาสตร์	มีพิพิธภัณฑวัดเกตการาม เป็นแหล่งรวบรวมประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนและวิถีชีวิตของคนในอดีต
- ศิลปะและสถาปัตยกรรม	มีอาคารที่มีสถาปัตยกรรมทั้งงดงามและทรงคุณค่า จำนวนมากทั้งอาคารทางศาสนา อาคารพักอาศัย และอาคารพาณิชย์ และมีศิลปวัตถุจำนวนมากจัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑวัดเกตการาม
- วัฒนธรรมประเพณี	มีความหลากหลายทางประเพณีวัฒนธรรมของคนแต่ละชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในชุมชนทั้งชาวไทยพื้นเมือง ชาวจีน ชาวพม่า ชาวมุสลิม
- วิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น	คนในชุมชนยังคงรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิม
- การได้รำลึกถึงอดีต/วันวานที่ผ่านมา	มีบรรยากาศที่ทำให้สามารถเห็นถึงวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในชุมชน
- การฟื้นฟูจิตใจ	ศาสนสถานทุกแห่งเปิดให้ศาสนิกชนเข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจเพื่อความสงบ

**ตารางที่ 1-5.3.(ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism
สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของชุมชนวัดเกต**

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (25.00 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการให้เลือกใช้หลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีสินค้าให้บริการทุกรูปแบบและทุกประเภท สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง
- ร้านอาหาร	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศหลากหลายภาษา และมีจำนวนมาก
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีให้บริการจำนวนมาก สามารถเลือกบริการได้ทุกรูปแบบ
- บริการด้านพาหนะ	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.1.3 เวียงกุมกาม

เวียงกุมกามตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของตัวเมืองเชียงใหม่ ปัจจุบันอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าวังตาล และเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี เทศบาลตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเมืองโบราณที่พ่อขุนเม็งรายสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 1892 ก่อนสร้างเมืองเชียงใหม่ ได้รับการขุดค้นและบูรณะมาอย่างต่อเนื่อง โดยมี

รูปที่ 1-5.3 เวียงกุมกาม

โบราณสถานที่เปิดให้เข้าชมจำนวน 20 แห่ง วัดหลายแห่งในพื้นที่เป็นวัดที่สร้างมาพร้อมกันในสมัยสร้างเวียงกุมกามซึ่งยังคงมีการปฏิบัติศาสนกิจและมีพระสงฆ์ประจำอยู่ พื้นที่เวียงกุมกามได้รับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของเวียงกุมกาม มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.4 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของเวียงกุมกาม

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (22.71 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ 5 กิโลเมตร สามารถเข้าถึง (ทางถนน) ได้หลายเส้นทาง
- สภาพผิวจราจร	เป็นถนนมาตรฐานที่มีสภาพดีมาก
- สภาพเส้นทาง	เป็นถนนมาตรฐานที่มีสภาพดีมาก
- บริการรถสาธารณะ	ไม่มีรถโดยสารสาธารณะผ่านต้องใช้รถส่วนตัวหรือรถเช่า
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีบริการรถรับจ้าง/รถเช่าในตัวเมืองเชียงใหม่
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกทางติดตั้งริมถนนสายหลักทุกเส้นทางอย่างชัดเจน
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภทตลอดเส้นทาง ทั้งปั้มน้ำมัน ร้านค้า ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	ไม่มีจุดแวะพัก
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (19.06 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	เป็นแหล่งโบราณสถานที่อยู่ระหว่างการขุดค้นและบูรณะ โดยโบราณสถานหลายแห่งแทรกตัวอยู่ในเขตที่พักอาศัย
- สภาพที่จอดรถ	มีลานจอดรถในศูนย์บริการนักท่องเที่ยวซึ่งสามารถจอดรถยนต์ขนาดเล็กและขนาดกลางได้แต่รถโดยสารขนาดใหญ่ต้องจอดริมถนนสายหลัก
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	เป็นถนนคอนกรีตขนาด 2 ช่องจราจร ใช้ทั้งการสัญจรปกติและการนำชมโบราณสถาน
- สภาพและลักษณะทางเท้า	ไม่มีทางเดินเท้าในพื้นที่
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว และมีอาคารนิทรรศการแสดงประวัติเวียงกุมกามด้วยสื่อที่ทันสมัย

ตารางที่ 1-5.4 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของเวียงกุมกาม

รายการ	ผลการสำรวจ
- พื้นที่ทำกิจกรรม	มีลานกิจกรรมหน้าศูนย์บริการข้อมูลและลานโล่งใกล้โบราณสถานสามารถจัดกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว
- มัคคุเทศก์ในท้องถิ่น	มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นประจำรถรางและรถม้าที่ให้บริการนำชม
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายแสดงประวัติของโบราณสถานแหล่งต่างๆ
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีที่นั่งพักที่ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ที่นั่งมีจำนวนน้อย
- ห้องสุขา	มีให้บริการที่ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวและในวัดต่างๆ
- ศูนย์พยาบาล/ห้องปฐมพยาบาล	ไม่มี
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีร้านขายสินค้า และร้านขายของที่ระลึกในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- ร้านอาหาร	มีร้านอาหารหลายร้านในชุมชน
- บริการการรักษาความปลอดภัย	ไม่มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล
- ธุรกิจบริการที่พักแรม	ไม่มีบริการที่พักแรมในพื้นที่
- การจัดการขยะ	มีถังขยะตั้งกระจายตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง
- บริการอื่นๆ	มีรถรางและรถม้าให้บริการนำชมพร้อมมัคคุเทศก์ และมีบริการให้เช่ารถจักรยาน
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (12.67/ 25.00 คะแนน)	
- ธรรมชาติและภูมิทัศน์	เป็นแหล่งโบราณสถานที่ยังอยู่ระหว่างการขุดค้นจึงยังไม่มี การปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม
- ประวัติศาสตร์	เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของอาณาจักร ล้านนา

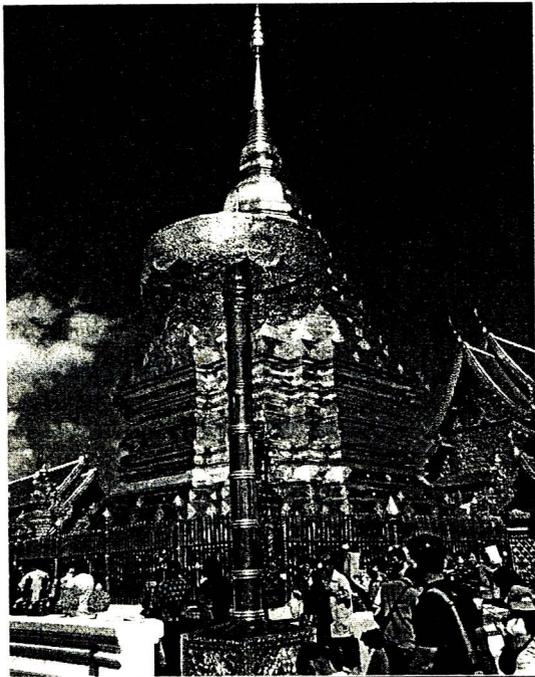
ตารางที่ 1-5.4 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของเวียงกุมกาม

รายการ	ผลการสำรวจ
- ศิลปะและสถาปัตยกรรม	โบราณสถานส่วนใหญ่ที่พบในเวียงกุมกามเป็น โบราณสถานที่มีศิลปกรรมล้านนา และหริภุญไชย ผสมผสานกัน แต่สภาพปัจจุบันยังไม่มีการจัดการข้อมูลที่นักท่องเที่ยวทั่วไปสามารถเรียนรู้และเข้าถึงได้
- วัฒนธรรมประเพณี	ไม่มี
- วิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น	การนั่งรถบริการชมโบราณสถานสามารถเห็นวิถีชีวิตปัจจุบันของคนในชุมชนได้ และนักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ที่วัดช้างค้ำในเขตเวียงกุมกาม
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (25.00 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการให้เลือกใช้หลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีสินค้าให้บริการทุกรูปแบบและทุกประเภท สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง
- ร้านอาหาร	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีบริการมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศหลากหลายภาษา และมีจำนวนมาก
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีให้บริการจำนวนมาก สามารถเลือกใช้บริการได้ทุกรูปแบบ
- บริการด้านพาหนะ	ในตัวเมืองเชียงใหม่ ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.1.4 วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร

วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหารเป็นพระอารามหลวงชั้นโท ตั้งอยู่บนยอดดอยสุเทพซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,053 เมตร อยู่ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศตะวันตก 14 กิโลเมตร ปัจจุบันอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมือง วัดนี้สร้างในสมัยพญาเกือณา กษัตริย์องค์ที่ 8 แห่งราชวงศ์เม็งราย ปุชนิยมสถานสำคัญในวัดคือ พระเจดีย์ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุที่พระสมณมหาเถระอัญเชิญมาจากสุโขทัย (ซึ่งมี 2 องค์ ประดิษฐานที่วัดสวนดอก 1 องค์) วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหารจึงมีความสำคัญทั้งด้านประวัติศาสตร์ของอาณาจักรล้านนาและด้านการเป็นศูนย์รวม

รูปที่ 1-5.4 วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร

จิตใจของพุทธศาสนิกชน จึงมีผู้มานมัสการพระบรมสารีริกธาตุและชมภูมิประเทศของเมืองเชียงใหม่มากมาย จนกลายเป็นสัญลักษณ์ของการมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลการสำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร แต่ละองค์ประกอบ มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.5 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับ
นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดพระธาตุคอกยสุเทพวรวิหาร

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (23.54 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	ตั้งอยู่บนยอดคอกยสุเทพซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,053 เมตรและอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ 13 กิโลเมตร
- สภาพผิวจราจร	เป็นถนนมาตรฐาน สภาพดี
- สภาพเส้นทาง	เป็นถนนขนาด 2-4 ช่องจราจร เป็นเส้นทางขึ้นเขา สภาพเส้นทางค่อนข้างคดเคี้ยว มีรถยนต์ขึ้นลงสวนทางกันเกือบตลอดวัน
- บริการรถสาธารณะ	ไม่มีรถโดยสารสาธารณะให้บริการ
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีรถรับจ้างให้บริการบริเวณเชิงคอกยสุเทพ และสามารถเช่ารถได้จากแหล่งชุมชนในตัวเมืองเชียงใหม่
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกทางบนถนนสายหลักที่จะเข้าสู่ตัวเมืองเชียงใหม่ รวมทั้งเส้นทางที่จะขึ้นคอกยสุเทพอย่างชัดเจน
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีศาลาที่พัก ร้านอาหารให้บริการบนเส้นทางที่ขึ้นสู่คอกยสุเทพ
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	มีสวนรุกขชาติ สวนสัตว์เชียงใหม่ อนุสาวรีย์ครูบาศรีวิชัย น้ำตกห้วยแก้ว น้ำตกวังบัวบาน และศาลาชมวิวยิมถนนขึ้นสู่คอกยสุเทพ
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (17.39 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	วัดพระธาตุคอกยสุเทพวรวิหาร ตั้งอยู่บนคอกยสุเทพ ผู้ที่ขึ้นไปสักการะสามารถเดินขึ้นบันไดหรือใช้บริการรถรางไฟฟ้า
- สภาพที่จอดรถ	มีลานจอดรถบริเวณทางขึ้นวัด ซึ่งสามารถรองรับรถยนต์ทุกประเภทได้จำนวนมาก แต่การจัดการจราจรยังไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สภาพพื้นที่ลาดเอียงเพราะเป็นเชิงเขาอาจมีปัญหสำหรับผู้สูงอายุ
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	ถนนสายหลักที่ขึ้นสู่คอกยสุเทพเป็นถนนมาตรฐาน แต่บนวัดพระธาตุคอกยสุเทพวรวิหาร ไม่มีถนน

ตารางที่ 1-5.5 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดพระธาตุดอยสุเทพวรวิหาร

รายการ	ผลการสำรวจ
- สภาพและลักษณะทางเท้า	ริมถนนสายหลักมีทางเดินเท้าแยกจากถนนแต่เนื่องจากเป็นทางลาดเชิงเขา ทำให้ผู้สูงอายุใช้งานได้ไม่สะดวก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ต้องใช้รถเข็นหรืออุปกรณ์ช่วยเดิน ส่วนทางเท้าภายในวัดปูด้วยหินอ่อน ผิวเรียบ ซึ่งผู้สูงอายุอาจมีอันตรายจากการลื่นล้มได้
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว และมีพิพิธภัณฑสถานซึ่งไม่ค่อยมีผู้เข้าชมเพราะป้ายบอกทางไม่ชัดเจน
- พื้นที่ทำกิจกรรม	มีลานรอบเจดีย์ สามารถใช้ทำกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งชมสภาพภูมิประเทศของตัวเมืองเชียงใหม่
- มัคคุเทศก์ในท้องถิ่น	ไม่มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายแสดงประวัติวัดพระธาตุดอยสุเทพวรวิหาร และป้ายแสดงข้อมูลต่างๆ แต่ขนาดค่อนข้างเล็ก ไม่เป็นที่สะดุดตา โดยเฉพาะป้ายพิพิธภัณฑสถาน
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีเก้าอี้วางเป็นจุดๆ มีศาลาและต้นไม้ให้บริการนั่งพัก
- ห้องสุขา	มีให้บริการจำนวนมากโดยมีการจัดทำราวจับและทางลาดสำหรับผู้ที่ใช้รถเข็น แต่ห้องสุขาไม่สะอาด
- ศูนย์พยาบาล/ห้องปฐมพยาบาล	มีหน่วยพยาบาลบริเวณทางขึ้นรถรางไฟฟ้า
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีร้านค้า และร้านขายของที่ระลึกจำนวนมากทั้งบนลานวัดพระธาตุดอยสุเทพวรวิหาร บริเวณบันไดทางขึ้นวัด และบริเวณลานจอดรถ ทำให้ขาดความสงบและสวยงาม
- ร้านอาหาร	มีร้านอาหารจำนวนมากที่บริเวณลานจอดรถ
- บริการการรักษาความปลอดภัย	มีเจ้าหน้าที่ของวัดคอยดูแลความเรียบร้อย และมีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่บริเวณสถานีรถไฟ
- ธุรกิจบริการที่พักแรม	วัดให้บริการที่พักแรมเฉพาะผู้ที่มาปฏิบัติธรรม
- การจัดการขยะ	มีระบบจัดการขยะแต่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ยังมีขยะล้นถังขยะที่ตั้งกระจายตามจุดต่างๆ

ตารางที่ 1-5.5 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดพระธาตุคอกยสุเทพวรวิหาร

รายการ	ผลการสำรวจ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	บนลานวัดมีไฟส่องสว่าง ส่วนริมถนนไม่มีไฟฟ้า
- บริการอื่นๆ	มีลิฟต์ไฟฟ้าให้บริการสำหรับผู้ที่ปัญหาในการเดินและมีบริการให้ยืมรถเข็นสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (10.83 / 25.00 คะแนน)	
- ธรรมชาติและภูมิทัศน์	วัดพระธาตุคอกยสุเทพวรวิหารตั้งอยู่บนยอดสุเทพจึงมีอากาศเย็นสบาย และมีการจัดภูมิทัศน์ที่สวยงาม
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมากและมีการก่อสร้างอาคารเพิ่มเติมทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย ทั้งที่ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติคอกยสุเทพ-ปุยซึ่งต้องมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- ประวัติศาสตร์	มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ แต่ยังไม่มีการจัดการที่ดีทำให้ผู้มาเยี่ยมชมไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม แม้จะมีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ไว้แต่มีผู้เข้าชมจำนวนน้อยมาก
- ศิลปะและสถาปัตยกรรม	มีการก่อสร้างอาคารใหม่ๆ หลายหลัง ลดทอนความงามของอาคารศิลปล้านนา
- วัฒนธรรมประเพณี	เป็นสถานที่จัดกิจกรรมทางประเพณีที่สำคัญของชาวเชียงใหม่ คือ การเดินขึ้นคอกยสุเทพเพื่อปฏิบัติธรรมในวันวิสาขบูชา และการเดินขึ้นคอกยสุเทพเพื่อนมัสการพระบรมพระบรมสารีริกธาตุและปฏิญาณตนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- การฟื้นฟูจิตใจ	ได้ไหว้พระบรมสารีริกธาตุ และพระธาตุประจำปีนักษัตรปีมะแม

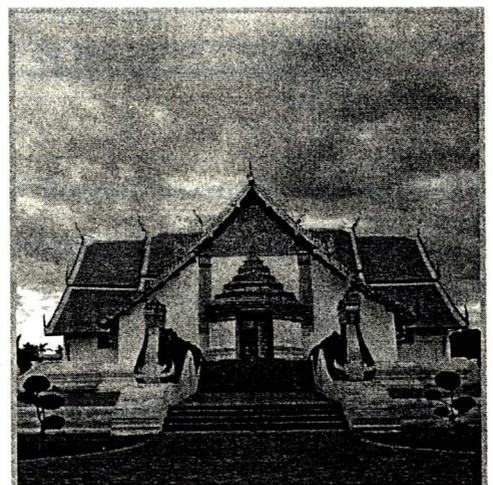
ตารางที่ 1-5.5 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดพระธาตุคอกยสุเทพวรวิหาร

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (25.00 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการให้เลือกใช้หลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีสินค้าให้บริการทุกรูปแบบและทุกประเภท สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง
- ร้านอาหาร	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมากและหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีบริการมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศหลากหลายภาษา และมีจำนวนมาก
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีให้บริการจำนวนมาก สามารถเลือกใช้บริการได้ทุกรูปแบบ
- บริการด้านพาหนะ	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.1.5 วัดภูมินทร์

วัดภูมินทร์ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองน่าน สร้างโดยเจ้าเจตบุตรพรหมมินทร์ เมื่อ พ.ศ. 2319 (คัมภีร์เมืองเหนือเรียก “วัดพรหมมินทร์”) ความโดดเด่นของวัดภูมินทร์ คือ สถาปัตยกรรม โบสถ์และวิหารซึ่งสร้างเป็นอาคารเดียวกัน โดยเป็นทรงจตุรมุข ซึ่งกรมศิลปากรสันนิษฐานว่า เป็นอุโบสถจตุรมุขหลังแรกของประเทศไทย ใจกลางพระอุโบสถประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัยสี่องค์ประทับนั่งบนฐานชุกชี หันพระพักตร์ออกทางประตูทั้งสี่ทิศเบื้องพระปฤษฎางค์ชนกัน มีบันไดนาค

รูปที่ 1-5.5 วัดภูมินทร์

สะดึงขนาดใหญ่แห่แห่นพระอุโบสถเทินไว้บนกลางลำตัว มีประตูไม้ทั้ง 4 ทิศ แะสลักลวดลายอย่างสวยงามโดยช่างฝีมือชาวน่าน ที่ผนังพระอุโบสถมีภาพจิตรกรรมศิลปกรรมไทลื้อที่งดงามเล่าเรื่องชาคก ดำเนินพื้นบ้านและชีวิตความเป็นอยู่ของชาวน่านในอดีต ความงดงามเป็นเอกลักษณ์วัดภูมินทร์ได้ถูกบันทึกไว้บนธนบัตรไทย ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดภูมินทร์ มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.6 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดภูมินทร์

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (24.17 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	ตั้งอยู่ใจกลางเมืองน่าน ในเขตเทศบาลเมืองน่าน
- สภาพผิวจราจร	เป็นถนนมาตรฐาน สภาพดี
- สภาพเส้นทาง	เป็นถนนขนาด 4 ช่องจราจร มีทางเดินเท้ากว้างขวางสูงกว่าระดับถนน
- บริการรถสาธารณะ	มีรถสาธารณะให้บริการ
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีบริการรถรับจ้างและรถเช่าในเขตเทศบาลเมืองน่าน
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกทางติดตั้งทุกถนนที่เข้าสู่ตัวเมืองน่าน
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภท
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	มีจุดแวะพักหลายแห่งสำหรับผู้เดินทางและผู้ใช้รถ
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (17.39 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	ตั้งอยู่ใจกลางเมืองน่านสามารถมองเห็นได้ชัดเจนจากทุกถนน อาคารจตุรมุขของวัดภูมินทร์เป็นจุดหมายตาของเมือง (Landmarks) ระหว่างอาคารจตุรมุขกับถนนสายหลักมีลานกิจกรรมขนาดใหญ่ทำให้เสียงดังจากการจราจรไม่สามารถรบกวนผู้ที่เยี่ยมชมวัด ภายในบริเวณวัดสะอาดร่มรื่น มีการวางผังการใช้ประโยชน์ที่ดี
- สภาพที่จอดรถ	ไม่มีที่จอดรถภายในวัด ต้องจอดรถริมถนนข้างวัดและศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวตรงข้ามวัด
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	ไม่มีถนนในวัด

ตารางที่ 1-5.6 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดภูมินทร์

รายการ	ผลการสำรวจ
- สภาพและลักษณะทางเท้า	ทางเท้าในวัดเป็นอิฐตัวหนอน
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีอาคารขายสินค้าที่ระลึกซึ่งมีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติและสิ่งสำคัญภายในวัด รวมทั้งข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในจังหวัดน่าน
- พื้นที่ทำกิจกรรม	มีพื้นที่ไหว้พระสวดมนต์เฉพาะในอาคารจตุรमुख
- มัคคุเทศก์ในท้องถิ่น	มีนักเรียนอาสาสมัครจากโรงเรียนต่างๆ ทำหน้าที่เป็นยุวมัคคุเทศก์ท้องถิ่นประจำอยู่ในอาคารจตุรमुख
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายแสดงประวัติวัดภูมินทร์ และมีเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับวัดไว้บริการ
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีที่นั่งพักทั้งในเขตวัดภูมินทร์และลานหน้าวัด
- ห้องสุขา	มีให้บริการในวัด แต่ไม่เหมาะกับการใช้งานของผู้สูงอายุ
- ศูนย์พยาบาล/ห้องปฐมพยาบาล	ไม่มี
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีร้านขายสินค้าที่ระลึกและวัตถุมงคลในวัดภูมินทร์
- ร้านอาหาร	ในวัดภูมินทร์ไม่มีร้านอาหาร
- บริการการรักษาความปลอดภัย	ในวัด ไม่มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
- ธุรกิจบริการที่พักแรม	ไม่มีบริการ
- การจัดการขยะ	มีถังขยะตั้งกระจายตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	ถนนรอบบริเวณวัดมีไฟส่องสว่างตลอดทาง
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (13.33 / 25 คะแนน)	
- ธรรมชาติและภูมิทัศน์	มีสภาพภูมิทัศน์ที่ดี เป็นจุดหมายตาของเมือง (Landmarks)
- ประวัติศาสตร์	จิตรกรรมฝาผนังบอกเล่าประวัติศาสตร์เมืองน่าน และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในอดีตแต่การนำชมไม่ค่อยได้กล่าวถึงในเรื่องนี้
- ศิลปะและสถาปัตยกรรม	อาคารจตุรमुखและภาพจิตรกรรมฝาผนังเป็นแหล่งแสดงฝีมือศิลปะช่างไทยที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลก
- วัฒนธรรมประเพณี	จิตรกรรมฝาผนังแสดงให้เห็นประเพณีวัฒนธรรมในอดีตแต่การนำชมไม่ค่อยได้กล่าวถึงประเพณีวัฒนธรรม

ตารางที่ 1-5.6 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดภูมินทร์

รายการ	ผลการสำรวจ
- วิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น	จัดกรรมฝาผนังแสดงให้เห็นวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนท้องถิ่นในอดีต
- การฟื้นฟูจิตใจ	ได้ไหว้พระในอาคารจตุรมุข แต่การนั่งสมาธิทำได้ยาก เพราะพื้นที่คับแคบและมีผู้เข้าชมตลอดเวลา
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (24.17 / 25 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	ในเขตเทศบาลเมืองน่านมีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก หลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	ในเขตเทศบาลเมืองน่านมีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีสินค้าท้องถิ่นให้เลือกซื้อหลากหลายรูปแบบ
- ร้านอาหาร	ร้านอาหารส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลเมืองน่านให้บริการในช่วงเย็น แต่มีร้านอาหารพื้นเมืองให้บริการริมถนนจำนวนมาก
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ไม่มี
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	มีสถานที่ให้บริการในเขตเทศบาลเมืองน่าน
- บริการด้านพาหนะ	ในเขตเทศบาลเมืองน่านมีสถานที่ให้บริการ โดยมีบริการหลายรูปแบบและระดับราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2 แหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภทที่มีศักยภาพสูงในการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

แหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านการประเมินว่ามีศักยภาพในการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมียหลายประเภท ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกันพบว่า แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนามีจำนวนมากที่สุดถึง 69 แห่ง แสดงให้เห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนามีศักยภาพในการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับผู้สูงอายุมากกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น ซึ่งเมื่อพิจารณาจากผลการสำรวจความต้องการและความสนใจในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุก็จะพบว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว

ของผู้สูงอายุ¹ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพรองลงมา คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ (จำนวน 32 แห่ง) แหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณคดี/ประวัติศาสตร์/ศิลปกรรม (จำนวน 23 แห่ง) และแหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตชุมชน/ประเพณี/วัฒนธรรม (จำนวน 15 แห่ง)

5.2.1 แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนา แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านการประเมินว่า มีศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมากที่สุด เนื่องจากกิจกรรมหลักของแหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนา คือ การสร้างเสริมกำลังใจ การฟื้นฟูจิตใจ การผ่อนคลายความทุกข์ทางใจ การให้ข้อคิดและชี้แนะแนวทางในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนาเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมและเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องใช้เวลาอย่างช้าๆ ไม่เร่งรีบเพื่อที่จะเรียนรู้ สัมผัส และซึมซับคุณค่าของหลักธรรมและจุดประสงค์ของกิจกรรมที่จัดไว้ในแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนาจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีโอกาสในการรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสูงที่สุดเมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดด้านสุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุทำให้แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนาหลายแห่งที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของศาสนิกชนทั่วไป เช่น วัดดอยแม่ปิ้ง วัดถ้ำผาป้อง ฯลฯ ไม่ผ่านการประเมินศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เนื่องจากปัจจุบันองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนาหลายแห่งมีสภาพไม่เหมาะสมสำหรับรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ซึ่งผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนา พบว่า แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนาที่มีศักยภาพสูงในการรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการเดินทางเข้าถึงได้สะดวก มีสิ่งบริการรองรับในบริเวณใกล้เคียง (อยู่ไม่ไกลจากศูนย์กลางการบริการ) และในแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม พบว่า มีเพียงวัดพระบรมธาตุดอยสุเทพราชวรวิหารจังหวัดเชียงใหม่เท่านั้นที่มีการจัดสิ่งบริการไว้รองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เช่น ทางลาด ราวพยุงตัว ห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ ลิฟท์ และ Cable Car ส่วนวัดร่องขุนจังหวัดเชียงรายมีทางลาด และมี Wheel Chair

¹ ผลการสำรวจพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสูงอายุ ในรายงานการประเมินศักยภาพการตลาดท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ (โครงการย่อยที่ 2 ในแผนงานวิจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ)

ให้ยืมใช้ วัดพระธาตุหริภุญไชยวรมหาวิหารจังหวัดลำพูน วัดสวนตาลจังหวัดน่าน วัดพระธาตุช่อแฮจังหวัดแพร่ มีการติดตั้งราวบันไดสำหรับอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุในการขึ้นสู่อาคารสำคัญ ของวัด ส่วนวัดอื่นๆ ยังไม่มีสิ่งบริการสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนาที่มีคะแนนศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสูงสุด 5 อันดับแรก (ตารางที่ 1-5.7) ได้แก่

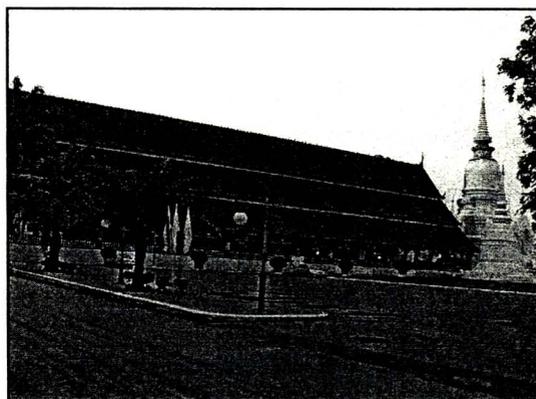
ตารางที่ 1-5.7 แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนาที่มีศักยภาพในการรองรับ 5 อันดับแรก

อันดับ	แหล่งท่องเที่ยว	ที่ตั้ง	คะแนน	หมายเหตุ
1	วัดป่าคาราภิรมย์	อำเภอแม่อิม จังหวัดเชียงใหม่	80.33	รายละเอียดในข้อ 5.1.1
2	วัดพระบรมธาตุคอกยสุเทพราชวรวิหาร	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	76.77	รายละเอียดในข้อ 5.1.4
3	วัดภูมินทร์	อำเภอเมือง จังหวัดน่าน	75.43	รายละเอียดในข้อ 5.1.5
4	วัดสวนดอก	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	75.23	รายละเอียดในข้อ 5.2.1.1
5	วัดอุโมงค์	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	73.90	รายละเอียดในข้อ 5.2.1.2

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.1.1 วัดสวนดอก

วัดสวนดอก ตั้งอยู่ที่ถนนสุเทพในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ สร้างเมื่อปี พ.ศ. 1914 โดยพระเจ้ากือนา กษัตริย์องค์ที่ 6 แห่งราชวงศ์เม็งราย เพื่อให้เป็นที่จำพรรษาของพระสุมนมหาเถระผู้ประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญ ลัทธิลังกาวส์ในแผ่นดินล้านนา เนื่องจากที่ตั้งวัดอยู่ในพระราชอุทยานจึงเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า วัดบุปผาราม ปุชนิยมสถานสำคัญในวัดคือ

รูปที่ 1-5.6 วัดสวนดอก

พระเจดีย์ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุที่พระมหาเถระสุนทรอัญเชิญมาจากสุโขทัย (ซึ่งมี 2 องค์ ประดิษฐานที่พระเจดีย์วัดพระธาตุคอกยสุเทพราชวรวิหาร 1 องค์) วัดสวนดอกกลายเป็นวัดร้างในสมัยที่เชียงใหม่ตกอยู่ภายใต้การปกครองของพม่า ต่อมาได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ในสมัยพระเจ้าบรมราชาธิบดีกวีละ แห่งราชวงศ์ทิพย์จักรราชวงศ์ (เจ้าเจ็ดคน) และได้รับการบูรณะอีกครั้งในปีพ.ศ. 2450 โดยพระราชชายาเจ้าดารารัศมีในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและทรงโปรดให้อัญเชิญพระอัฐิเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่และพระประยูรญาติมาประดิษฐานรวมกันไว้ในกุ๋เจ้านายฝ่ายเหนือ รวมทั้งพระอัฐิส่วนหนึ่งของพระองค์ด้วย (พระอัฐิของพระราชชายาเจ้าดารารัศมีอีกส่วนหนึ่งประดิษฐานไว้ในสุสานหลวงวัดราชบพิตรสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร)

ในเขตวัดสวนดอกปัจจุบัน ยังเป็นที่ตั้งของวัดเก่าคือที่ประดิษฐาน พระเจ้าเก้าตื้อ^{2,3} สร้างโดยผญาเมืองแก้ว กษัตริย์องค์ที่ 13 แห่ง ราชวงศ์เม็งรายเมื่อปี พ.ศ. 2047 เป็นพระพุทธรูปแบบเชียงแสนฝีมือช่างล้านนาและสุโขทัย หน้าตักกว้าง 8 ศอกหรือ 3 เมตรสูง 4.70 เมตร โดยผญาเมืองแก้วทรงมีพระประสงค์ให้อัญเชิญไปเป็นพระประธานในวัดพระสิงห์ แต่เนื่องจากพระเจ้าเก้าตื้อมีน้ำหนักมากไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ผญาเมืองแก้วจึงถวายเรือนหลวงของพระองค์เป็นพระวิหารและพระราชทานชื่อว่า “วัดเก้าตื้อ” วัดสวนดอกจึงมีความสำคัญทั้งด้านประวัติศาสตร์ของอาณาจักรล้านนาและด้านการเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน โดยผลการสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดสวนดอก มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1-5.8 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดสวนดอก

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (24.17 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
- สภาพผิวจราจร	เป็นถนนลาดยาง ตลอดเส้นทาง
- สภาพเส้นทาง	ถนนขนาดมาตรฐาน มีการจราจรหนาแน่นมากในช่วงเช้าและเย็น เนื่องจากเป็นเส้นทางไปมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมีส่วนราชการหลายแห่ง
- บริการรถสาธารณะ	มีรถรับจ้างสาธารณะวิ่งผ่านตลอดทั้งวัน

² เป็นพระพุทธรูปหล่อด้วยโลหะหนัก 9 โกฎิต้ำลึง

³ “ตื้อ” เป็นคำในภาษาไทยเหนือ แปลว่าหนักพินซัง

ตารางที่ 1-5.8 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดสวนดอก

รายการ	ผลการสำรวจ
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีบริการรถรับจ้างและรถเช่า
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกสถานที่ และระยะทาง เป็นระยะๆ
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภท เนื่องจากตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (14.57/ 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	พื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นที่ตั้งของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แต่มีการแยกพื้นที่การใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน ศาสนสถาน และปูชนียสถานได้รับการบูรณะใหม่เมื่อไม่นานมานี้ อาคารต่างๆ มีความสูงไม่มากผู้สูงอายุสามารถเดินขึ้นลงได้สะดวก
- สภาพที่จอดรถ	มีลานจอดรถกว้างขวาง ร่มรื่น แต่ไม่มีการจัดระเบียบการจอดรถประเภทต่างๆ
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	เป็นถนนขนาดเล็กสำหรับรถยนต์วิ่งสวนทางได้
- สภาพและลักษณะทางเท้า	ทางเท้าคอนกรีตอยู่ระดับเดียวกับถนนที่รถยนต์วิ่ง
- พื้นที่ทำกิจกรรม	ไม่มี หากมีกิจกรรมจะใช้บริเวณที่จอดรถและบนวิหารหลวง
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายแสดงข้อมูลที่ตั้งอาคารต่างๆ และป้ายประวัติวัด แต่ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ไม่สะดวกในการอ่าน
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีม้านั่งตั้งอยู่ทั่วไป มีสภาพดี สะอาด
- ห้องสุขา	มีหลายแห่ง แต่ไม่มีทางลาดหรืออุปกรณ์ช่วยพยุงสำหรับผู้สูงอายุ
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีร้านขายวัดดุมงคล
- ร้านอาหาร	ในวัดมีร้านอาหารและร้านขายเครื่องดื่มให้บริการเนื่องจากเป็นสถานที่เรียนของนักศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- บริการการรักษาความปลอดภัย	ไม่มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
- ธุรกิจบริการที่พักแรม	มีที่พักแรมสำหรับผู้มาปฏิบัติธรรม
- การจัดการขยะ	มีถังขยะตั้งกระจายตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง

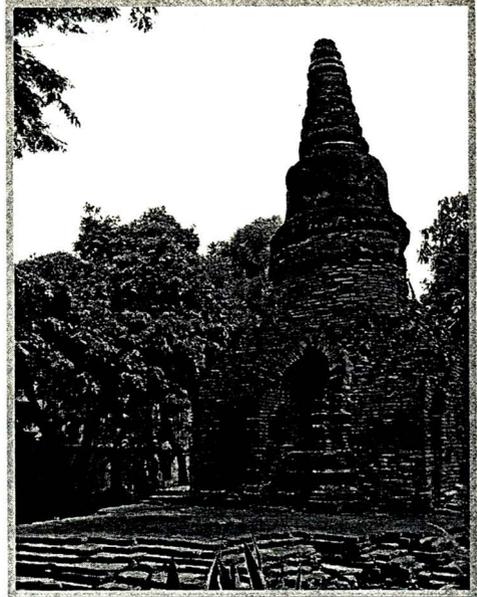
ตารางที่ 1-5.8 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism
สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดสวนดอก

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (11.50 / 25.00 คะแนน)	
- ธรรมชาติและภูมิทัศน์	บริเวณหน้าวัดมีการจัดสวนหย่อมประดับไว้ แต่ในบริเวณวัดมีต้นไม้ใหญ่ไม่มากนักเนื่องจากเป็นที่ตั้งอาคารเรียนและอาคารกิจกรรมต่างๆ
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สภาพแวดล้อมค่อนข้างพลุกพล่านเนื่องจากมีสถานศึกษาตั้งอยู่ยกเว้นบนวิหารหลวงที่ค่อนข้างเงียบสงบ
- ประวัติศาสตร์	มีเอกสารอธิบายประวัติของวัดและความสำคัญของปูชนียสถาน
- ศิลปะและสถาปัตยกรรม	เป็นแหล่งรวมของศิลปะล้านนาและสถาปัตยกรรมทางศาสนาที่สำคัญตั้งแต่ก่อตั้งเมืองเชียงใหม่
- วัฒนธรรมประเพณี	เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีล้านนา
- การฟื้นฟูจิตใจ	ได้ฟื้นฟูจิตใจ มีพื้นที่ให้สวดมนต์ไหว้พระ
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (25.00 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการให้เลือกใช้หลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีสินค้าให้บริการทุกรูปแบบและทุกประเภท สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง
- ร้านอาหาร	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศหลากหลายภาษา และมีจำนวนมาก
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก สามารถเลือกใช้บริการได้ทุกรูปแบบ
- บริการด้านพาหนะ	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.1.2 วัดอุโมงค์

วัดอุโมงค์ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยพระเจ้ามังรายมหาราช เป็นวัดฝ่ายอรัญวาสีที่ทรงสร้างถวายพระลังกาที่นิมนต์มาจากเมืองสุโขทัยโดยสร้างขึ้นที่บริเวณป่าไผ่ 11 กอและทรงขนานนามว่า “วัดเวฬุภัฏฐาราม” ซึ่งการสร้างวัดนี้มีการวางแผนผังวัดอย่างถูกต้องตามพระธรรมวินัยรวมทั้งพระเจดีย์ก็เป็นทรงดทรงแบบลังกา ต่อมาในสมัยพระเจ้ากือนา กษัตริย์องค์ที่ 9 แห่งราชวงศ์มังรายได้ทรงบูรณะวัดเวฬุภัฏฐาราม (วัดไผ่ 11 กอ) และพระเจดีย์ขึ้นใหม่พร้อมทั้งทรงสร้างอุโมงค์ขนาดใหญ่ถัดจากฐานพระเจดีย์ด้านเหนือขึ้นเพื่อถวายพระมหาเถระจันทร์ ผู้คนทั่วไปจึงเรียกชื่อวัดเวฬุภัฏฐาราม (วัดไผ่ 11 กอ) อีกชื่อหนึ่งว่า “วัดอุโมงค์เถรจันทร์” ในปี พ.ศ. 2492-2509 ท่านปัญญานันทะภิกขุซึ่งเป็นผู้ดูแลวัดอุโมงค์ได้พัฒนาพื้นที่ป่าบริเวณโดยรอบวัดอุโมงค์จัดตั้งเป็นสวนพุทธธรรมเพื่อให้เป็นที่อยู่ของภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ผู้แสวงหาความสงบ ปัจจุบันจึงเรียก “วัดอุโมงค์เถรจันทร์” ในชื่อว่า “วัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม)” เนื่องจากท่านปัญญานันทะภิกขุมีความมุ่งหมายให้สถานที่แห่งนี้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริงจึงได้จัดสร้างโรงภาพปริสนาธรรม และหอสมุดธรรมโฆษณ์ ขึ้นเพื่อให้พุทธศาสนิกชนและผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าหลักธรรมของพระพุทธเจ้า ทั้งยังจัดทำป้ายแสดงธรรมคติไว้ตามต้นไม้ซึ่งเป็นต้นแบบของ “ต้นไม้พูดได้” โดยผลการสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดสวนดอก มีดังนี้

รูปที่ 1-5.7 วัดอุโมงค์

ตารางที่ 1-5.9 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับ
นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดอุโมงค์

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (22.92 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 4 กิโลเมตร
- สภาพผิวจราจร	ถนนที่แยกจากถนนสุเทพเข้าสู่วัดอุโมงค์เป็นถนนคอนกรีต
- สภาพเส้นทาง	ถนนเข้าสู่วัดอุโมงค์เป็นถนนคอนกรีตขนาด 2 ช่องจราจร เส้นทางคดเคี้ยวและลาดเอียงตามเนินเขาและมีการจราจร หนาแน่นเนื่องจากมีหอพักและร้านค้าจำนวนมากตั้งชิดติดถนน
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีบริการรถรับจ้างและรถเช่าที่ตัวเมืองเชียงใหม่
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกทางแต่เห็นได้ยากเพราะถูกป้ายโฆษณาขนาดต่างๆ บังจนเกือบมิด
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภทตลอดเส้นทาง
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (13.99 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	สงบเงียบ ร่มรื่น มีการแยกพื้นที่การใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน อาคารต่างๆ ตั้งอยู่บนพื้นที่ลาดเชิงเขาซึ่งผู้สูงอายุต้องใช้ความ ระมัดระวังในการเดิน
- สภาพที่จอดรถ	มีลานจอดรถบริเวณประตูวัดและลานข้างโบสถ์ ซึ่งจอดได้ เฉพาะรถขนาดเล็ก
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	เป็นถนนคอนกรีตขนาดเล็กลาดเอียงตามสภาพภูมิประเทศ ขนาดทางแคบรถยนต์เล็กสวนทางกันลำบาก
- สภาพและลักษณะทางเท้า	ไม่มีทางเท้าอย่างชัดเจน
- พื้นที่ทำกิจกรรม	มีลานปฏิบัติธรรมและใช้ทำกิจกรรมอื่นๆ หลายแห่ง เนื่องจาก เป็นสวนพุทธธรรมด้วย
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูลเพื่อเตือนสติและให้ข้อคิดในการดำเนิน ชีวิตและการปฏิบัติธรรมติดตามต้นไม้ให้ผู้ใช้ไปเยี่ยมชมได้ ศึกษาริยารู้ และมีป้ายแสดงข้อมูลต่างๆ ที่เห็นได้ชัดเจน มี เอกสารธรรมะแจก
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีม้านั่งอ่อนสำหรับนั่งพักตั้งอยู่ทั่วไป มีสภาพดี สะอาด

ตารางที่ 1-5.9 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดอุโมงค์

รายการ	ผลการสำรวจ
- ห้องสุขา	มีหลายแห่ง ไม่ค่อยสะอาดเพราะขาดการดูแลและไม่มีราวจับหรืออุปกรณ์ช่วยพยุงสำหรับผู้สูงอายุ
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีร้านขายเครื่องดื่มและอาหารปลาที่ประตูทางเข้าวัด
- ร้านอาหาร	มีร้านขายเครื่องดื่ม
- ธุรกิจบริการที่พักแรม	มีที่พักแรมสำหรับผู้มาปฏิบัติธรรม
- การจัดการขยะ	มีถังขยะตั้งกระจายตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (15.33 / 25.00 คะแนน)	
- ธรรมชาติและภูมิทัศน์	มีต้นไม้ใหญ่จำนวนมาก ทำให้สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปมีความร่มรื่น
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย
- ประวัติศาสตร์	มีข้อมูลแสดงประวัติของวัดและศาสนสถานที่สำคัญซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ล้านนาและการเผยแพร่ศาสนาพุทธในดินแดนล้านนา
- ศิลปะและสถาปัตยกรรม	เป็นศาสนสถานที่รวมศิลปะและสถาปัตยกรรมทางศาสนา สมัยสร้างเมืองเชียงใหม่
- วัฒนธรรมประเพณี	เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมทางศาสนา
- การฟื้นฟูจิตใจ	มีพระสงฆ์คอยให้ข้อมูลและชี้แนะธรรมะ มีพื้นที่ให้สวดมนต์ ไหว้พระ นั่งสมาธิ มีสื่อธรรมะแจกทั้งหนังสือ และซีดี
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (21.67 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	ในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ มีที่พักแรมให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	ในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ มีร้านค้า ร้านขายของที่ระลึกให้บริการ

ตารางที่ 1-5.9 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของวัดอุโมงค์

รายการ	ผลการสำรวจ
- ร้านอาหาร	ในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ มีร้านอาหารให้บริการหลากหลายประเภท
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีบริการมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก
- บริการด้านพาหนะ	ในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ มีสถานที่ให้บริการ

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.2 แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศระบุว่า ต้องการไปเยี่ยมชม⁴ ซึ่งสภาพธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวยังเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต้องใช้เวลาในการที่จะได้สัมผัส ชิมชั๊บเพื่อตีมูลค่าความงดงามของธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติจึงมีโอกาสูงในการรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตาม การที่สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของภาคเหนือตอนบนเป็นภูเขาสูงทำให้แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงซึ่งสภาพการเดินทางหรือสภาพอากาศอาจไม่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพหรือปัญหาการเดินทาง แหล่งท่องเที่ยวที่มีธรรมชาติงดงามและมีชื่อเสียงจำนวนมากจึงไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เช่น คอยขุนตานในเขตอุทยานแห่งชาติ คอยขุนตาลจังหวัดลำปาง ถ้ำผาไทในเขตอุทยานแห่งชาติถ้ำผาไทจังหวัดลำปาง คอยาวีจังหวัดเชียงราย แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติที่มีคะแนนศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสูงสุด 5 อันดับแรก (ตารางที่ 1-5.10) มีดังนี้

⁴ ผลการสำรวจพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสูงอายุ, อ้างแล้ว

ตารางที่ 1-5.10 แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติที่มีศักยภาพในการรองรับ 5 อันดับแรก

อันดับ	แหล่งท่องเที่ยว	ที่ตั้ง	คะแนน	หมายเหตุ
1	น้ำพุร้อนสันกำแพง	อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	71.89	รายละเอียดในข้อ 5.2.2.1
2	สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์	อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่	71.85	รายละเอียดในข้อ 5.2.2.2
3	น้ำตกแม่สา	อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่	71.09	รายละเอียดในข้อ 5.2.2.3
4	สวนสัตว์เชียงใหม่	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	70.12	รายละเอียดในข้อ 5.2.2.4
5	ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย	อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง	70.02	รายละเอียดในข้อ 5.2.2.5

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.2.1 น้ำพุร้อนสันกำแพง

น้ำพุร้อนสันกำแพง ตั้งอยู่ในอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ เป็นน้ำพุร้อนที่เกิดตามธรรมชาติมีอุณหภูมิสูงถึง 100 องศา และพุ่งสูงกว่า 30 เมตร มีพื้นที่ประมาณ 75 ไร่ มีการจัดภูมิทัศน์ไว้อย่างสวยงามด้วยสวนดอกไม้ การเข้าชมน้ำพุร้อนสันกำแพงมีการเก็บค่าเข้าชมผู้ใหญ่ 20 บาท เด็ก 10 บาท เปิดให้เข้าชมทุกวันตั้งแต่เวลา 8.00 น. – 21.00 น. ในพื้นที่น้ำพุร้อนสันกำแพง มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวทำหลากหลาย ทั้ง

รูปที่ 1-5.8 น้ำพุร้อนสันกำแพง

การชมน้ำพุร้อน การแช่น้ำแร่เพื่อสุขภาพ การดื่มไข่จากน้ำแร่ การชมสวนดอกไม้ และมีที่พักแรมให้บริการ สำหรับกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เช่น การนวด การแช่น้ำแร่เพื่อผ่อนคลายความเมื่อยล้า และเพื่อบำรุงสุขภาพ น้ำพุร้อนสันกำแพงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีองค์ประกอบที่

เหมาะสมสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ โดยผลการสำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของน้ำพุร้อนสันกำแพง มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.11 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของน้ำพุร้อนสันกำแพง

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (22.50 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	ห่างจากอำเภอสันกำแพง 30 กิโลเมตร
- สภาพผิวจราจร	เป็นถนนลาดยางตลอดเส้นทาง
- สภาพเส้นทาง	เป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจร ลาดยางตลอดเส้นทาง ไม่คดเคี้ยว และไม่ลาดชัน
- บริการรถสาธารณะ	มีรถโดยสารประจำทาง คอยให้บริการ มีตารางเวลาให้ดูอย่างชัดเจน
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีให้บริการในตัวเมืองเชียงใหม่
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกสถานที่ และระยะทาง
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภทตลอดเส้นทาง ทั้งปั้มน้ำมัน ร้านค้า ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	วัดถ้ำแม่ฮอน วัดคอยโพธิญาณลังกา มีสถานที่กว้างขวางเป็นจุดแวะพักได้
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (16.67 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	มีพื้นที่ประมาณ 75 ไร่ มีการจัดภูมิทัศน์ไว้อย่างสวยงามด้วยสวนดอกไม้ กิจกรรมให้นักท่องเที่ยวทำหลากหลาย ทั้งการชมน้ำพุร้อน การแช่น้ำแร่เพื่อสุขภาพ การดื่มไข่จากน้ำแร่ การชมสวนดอกไม้ และพักผ่อนในพื้นที่
- สภาพที่จอดรถ	มีลานจอดรถกว้างขวางเป็นพื้นหินกรวด
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	เป็นถนนซีเมนต์ ผิวเรียบ
- สภาพและลักษณะทางเท้า	เป็นทางเท้าแยกจากถนน เป็นทางเดินคอนกรีต
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวด้านหน้าทางเข้า
- พื้นที่ทำกิจกรรม	มีลานสำหรับทำกิจกรรม การดื่มไข่ การนวดผ่อนคลาย การแช่น้ำแร่เพื่อสุขภาพ และพักผ่อนตามสวนดอกไม้

ตารางที่ 1-5.11 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของน้ำพุร้อนสันกำแพง

รายการ	ผลการสำรวจ
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	ป้ายให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการแช่น้ำร้อน ป้ายบอกทาง ป้ายเตือนให้ระวังน้ำร้อน
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีที่นั่งเป็นไม้หินอ่อน หรือม้านั่งยาวเป็นจุดๆ ให้กับนักท่องเที่ยว
- ห้องสุขา	มีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ และมีทางลาดสำหรับรถเข็น
- ศูนย์พยาบาล/ห้องปฐมพยาบาล	ไม่มีศูนย์พยาบาล
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีร้านค้าของที่ระลึกจำหน่ายสินค้าจำนวนมาก
- ร้านอาหาร	มีร้านอาหารบริเวณลานจอดรถ
- บริการการรักษาความปลอดภัย	มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล
- ธุรกิจบริการที่พักแรม	มีบริการที่พักแรมภายในน้ำพุร้อนสันกำแพง
- การจัดการขยะ	มีถังขยะตั้งกระจายตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (10.50 / 25.00 คะแนน)	
- ธรรมชาติและภูมิทัศน์	นักท่องเที่ยวได้ชมความสวยงามของสวนดอกไม้ และความงามของน้ำพุที่พุ่งออกจากพื้นดิน
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ได้เรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติได้ดินจากป้ายประวัติความเป็นมาของน้ำพุร้อน
- ประวัติศาสตร์	ภายในน้ำพุร้อนมีป้ายอธิบายประวัติความเป็นมาของน้ำพุร้อนสันกำแพง
- การฟื้นฟูสุขภาพ	มีการนวดผ่อนคลาย และการแช่น้ำแร่เพื่อสุขภาพ
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (22.22 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	มีสถานที่ให้บริการในตัวอำเภอสันกำแพง
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	ในตัวอำเภอสันกำแพง มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีสินค้าให้บริการทุกรูปแบบและทุกประเภท
- ร้านอาหาร	ในตัวอำเภอสันกำแพง มีสถานที่ให้บริการ โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ต้องไปใช้บริการที่ตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศหลากหลายภาษา

ตารางที่ 1-5.11 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของน้ำพุร้อนสันกำแพง

รายการ	ผลการสำรวจ
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ต้องไปใช้บริการที่ตัวเมืองเชียงใหม่
- บริการด้านพาหนะ	ต้องไปใช้บริการที่ตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีให้บริการหลากหลายรูปแบบและราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.2.2 สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

รูปที่ 1-5.9 สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2536 มีพื้นที่ประมาณ 3,500 ไร่ เป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์ไม้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จัดแบ่งพื้นที่เป็นสวนพันธุ์ไม้ตามวงศ์และความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ จึงเหมาะสำหรับการชมและศึกษาพันธุ์ไม้ต่างๆ การเที่ยวชมสามารถขับรถเที่ยวชมได้ และมีบริการรถนำเที่ยวภายในสวน มีจุดแวะชมสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์บริการ

นักท่องเที่ยว ศูนย์เพาะกล้วยไม้ไทย อาคารพืชสมุนไพร พิพิธภัณฑ์พืชสมุนไพร ศูนย์วิจัยและอาคารเรือนกระจก นอกจากนี้ยังมีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ 3 เส้นทาง คือ

1. Rock-Graden-Thai Orchild Nursery (สวนหิน-ศูนย์อนุบาลกล้วยไม้ไทย)
2. Arboreta (เส้นทางศึกษาพรรณไม้) เป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์ไม้ไว้มากกว่า 10 วงศ์ เช่น กล้วย ปาล์ม ไช้แคด เฟิร์น จิง เป็นต้น
3. Climber Collection (เส้นทางขึ้นเขา)

สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ เปิดให้เข้าชมทุกวันเวลา 8.30 น.–16.00 น. มีค่าเข้าชมสำหรับคนไทยเก็บผู้ใหญ่ 40 บาท เด็ก 10 บาท ชาวต่างชาติผู้ใหญ่ 100 บาท เด็ก 50 บาท และในกรณีขับรถเข้าไปจะค่าเข้าชมรวมทั้งรถยนต์และคนขับ 100 บาท และรถบัส 200 บาท ผลการ

สำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.12 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (22.92 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	ห่างจากอำเภอแมริม 12 กิโลเมตร
- สภาพผิวจราจร	เป็นถนนลาดยางตลอดเส้นทาง
- สภาพเส้นทาง	เป็นถนนขนาดมาตรฐาน 4 ช่องจราจร
- บริการรถสาธารณะ	มีรถโดยสารสองแถวให้บริการ
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีให้บริการในตัวเมืองเชียงใหม่
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกสถานที่ และระยะทาง เป็นระยะๆ มีป้ายแสดงแผนที่ทางไปแหล่งท่องเที่ยว
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภทตลอดเส้นทาง ทั้งปั้มน้ำมัน ร้านค้า ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	มีรีสอร์ท และ โครงการหลวงหนองหอย
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (20.65 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	เป็นศูนย์วิจัยทดลอง และรวบรวมพรรณไม้นานาชนิด มีการจัดสวนในการแสดงพรรณไม้ต่างๆ ตามวงศ์ของพรรณไม้ มีความร่มรื่น สวยงาม มีกิจกรรมการท่องเที่ยวศึกษาข้อมูลพรรณไม้ต่างๆ
- สภาพที่จอดรถ	มีลานจอดรถกว้างขวาง มีการตีช่องสำหรับจอดรถ แต่ไม่มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการ
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	เป็นถนนลาดยาง และลาดชัน
- สภาพและลักษณะทางเท้า	ไม่มีทางเท้า ส่วนทางลาดที่จัดทำไว้มีความชันมากและไม่มีราวจับพุงตัว
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว และมีห้องนิทรรศการ และห้องแสดงพันธุ์ไม้ต่างๆ
- พื้นที่ทำกิจกรรม	มีลานสำหรับทำกิจกรรม และพักผ่อน
- มัคคุเทศก์ในท้องถิ่น	มีมัคคุเทศก์ประจำรถบริการนำเที่ยว

ตารางที่ 1-5.12 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

รายการ	ผลการสำรวจ
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายบอกชื่อพันธุ์ไม้ต่างๆ และป้ายให้ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ต่างๆ
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีที่นั่งพัก เป็นทั้งเก้าอี้ยาว และเก้าอี้เดี่ยว
- ห้องสุขา	มีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ
- ศูนย์พยาบาล/ห้องปฐมพยาบาล	มีศูนย์พยาบาล
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	ภายในสวนพฤกษศาสตร์มีร้านขายของที่ระลึก จำหน่ายสินค้าจากธรรมชาติ และพันธุ์พืชหรือไม้ดอกไม้ประดับต่างๆ
- ร้านอาหาร	มีร้านอาหารภายในสวนพฤกษศาสตร์
- บริการการรักษาความปลอดภัย	มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลประจำจุดต่างๆ
- การจัดการขยะ	มีถังขยะตั้งกระจายตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง
- อื่นๆ	มีรถบริการนำเที่ยวพร้อมมัคคุเทศก์
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (10.50 / 25.00 คะแนน)	
- ธรรมชาติและภูมิทัศน์	นักท่องเที่ยวได้ชมความสวยงามของสวนดอกไม้ พรรณไม้นานาชนิด ตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติ
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	มีต้นไม้ขนาดใหญ่จำนวนมากให้ร่มเงาและอากาศที่สดชื่น
- ประวัติศาสตร์	มีห้องนิทรรศการ และห้องแสดงพันธุ์ไม้ต่างๆ
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (17.78 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	มีให้บริการในตำบลโป่งแยงและอำเภอแม่ริม
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีให้บริการในตำบลโป่งแยงและอำเภอแม่ริม
- ร้านอาหาร	มีให้บริการในตำบลโป่งแยงและอำเภอแม่ริม
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ต้องไปใช้บริการที่ตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศหลากหลายภาษา
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ต้องไปใช้บริการที่ตัวเมืองเชียงใหม่
- บริการด้านพาหนะ	ต้องไปใช้บริการที่ตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีให้บริการหลากหลายรูปแบบและราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.2.3 น้ำตกแม่สา

น้ำตกแม่สาตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ดอยสุเทพ-ปุย ริมทางหลวงหมายเลข 1096 อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีต้นน้ำมาจากขุนแม่สา เป็นน้ำตกขนาดใหญ่และมีชั้นลดหลั่นกัน 10 ชั้น มีน้ำไหลตลอดปี บริเวณน้ำตกมีทางเดินชมความงามของน้ำตกในชั้นที่ 1-3 สามารถลงเล่นน้ำตกในชั้นที่ 1-3 ได้ สำหรับน้ำตกในชั้นที่สูงขึ้นไปต้องเดินตามทางที่สูงชันขึ้นไป นักท่องเที่ยวสามารถชมความงามของธรรมชาติ สวนดอกไม้ ความสวยงามของน้ำตก ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการในการ

รูปที่ 1-5.10 น้ำตกแม่สา

เดินทางท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของตกแม่สา พบว่า น้ำตกแม่สา มีองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ โดยผลการสำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของน้ำตกแม่สา มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.13 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของน้ำตกแม่สา

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (22.50 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ 25 กิโลเมตร
- สภาพผิวจราจร	เป็นถนนลาดยางตลอดเส้นทาง
- สภาพเส้นทาง	เป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจรผิวเรียบ เส้นทางคดเคี้ยวและลาดชันบางแห่ง
- บริการรถสาธารณะ	มีรถโดยสารสองแถวให้บริการ
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีให้บริการในตัวเมืองเชียงใหม่
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกสถานที่ และระยะทาง เป็นระยะๆ มีป้ายแสดงแผนที่ทางไปแหล่งท่องเที่ยว
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภทตลอดเส้นทาง ทั้งปั้มน้ำมัน ร้านค้าที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	มีรีสอร์ท และโครงการหลวงหนองหอย

ตารางที่ 1-5.13 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism
สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของน้ำตกแม่สา

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (16.59 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	น้ำตกแม่สา เป็นสถานที่พักผ่อนที่มีความเป็นธรรมชาติสูง เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ โดยชั้นที่ 1-3 มีทางเดินที่สะดวก แต่ชั้นที่ 4-8 เส้นทางเดินค่อนข้างสูงชัน
- สภาพที่จอดรถ	มีพื้นที่กว้างขวาง สามารถนำรถเข้าไปจอดได้ถึงบริเวณน้ำตก โดยมีค่าบริการจอดรถ 30 บาทต่อคัน
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	เป็นถนนลาดยาง พื้นเรียบ
- สภาพและลักษณะทางเท้า	เป็นพื้นซีเมนต์ และบางจุดที่เป็นพื้น ไม่มีราวจับเกือบตลอดเส้นทาง
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว
- พื้นที่ทำกิจกรรม	มีลานสำหรับทำกิจกรรม และพักผ่อน
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายบอกเส้นทางไปยังสถานที่ต่างๆ บริเวณน้ำตก และป้ายบอกชั้นของน้ำตก
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีที่นั่งพัก เป็นทั้งเก้าอี้ยาว และเก้าอี้เดี่ยว
- ห้องสุขา	มีห้องสุขาสะอาด แต่ไม่มีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีร้านขายของที่ระลึกในบริเวณลานจอดรถ
- ร้านอาหาร	มีร้านอาหารหลายร้านในบริเวณน้ำตก
- บริการการรักษาความปลอดภัย	มีเจ้าหน้าที่อุทยานคอยดูแล
- ธุรกิจบริการที่พักแรม	มีบริการที่พักแรม
- การจัดการขยะ	มีถังขยะตั้งกระจายตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (10.33 / 25.00 คะแนน)	
- ธรรมชาติและภูมิทัศน์	นักท่องเที่ยวได้ชมความสวยงามของน้ำตกตามเส้นทางการเดินทางชมในแต่ละชั้น ได้ชมความเป็นธรรมชาติบริเวณน้ำตก
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	มีต้นไม้ขนาดใหญ่จำนวนมากให้ร่มเงาและอากาศที่สดชื่น
- ประวัติศาสตร์	มีป้ายแสดงประวัติความเป็นมาของน้ำตกแม่สาให้นักท่องเที่ยวได้อ่าน

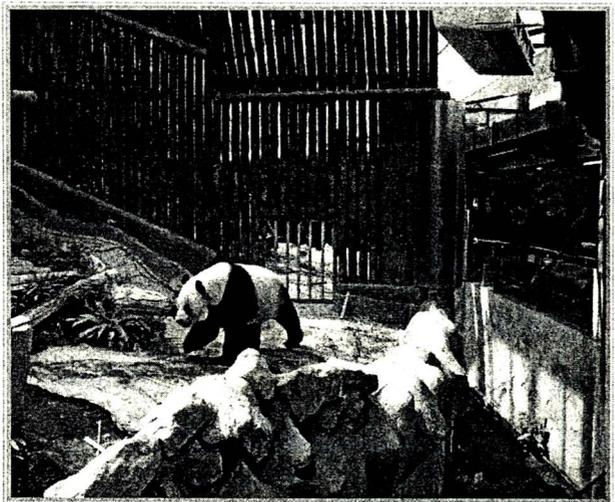
ตารางที่ 1-5.13 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของน้ำตกแม่สา

รายการ	ผลการสำรวจ
- การฟื้นฟูสุขภาพ	ได้พักผ่อนในความเป็นธรรมชาติของสถานที่
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (21.67 / 25 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	มีให้บริการในอำเภอแม่ริม
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีให้บริการในอำเภอแม่ริม
- ร้านอาหาร	มีให้บริการในอำเภอแม่ริม
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ต้องไปใช้บริการที่ตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศหลากหลายภาษา
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ต้องไปใช้บริการที่ตัวเมืองเชียงใหม่
- บริการด้านพาหนะ	ต้องไปใช้บริการที่ตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีให้บริการหลากหลายรูปแบบและราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.2.4 สวนสัตว์เชียงใหม่

สวนสัตว์เชียงใหม่ เป็นสวนสัตว์ในความดูแลขององค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งอยู่บนถนนห้วยแก้ว บริเวณทางขึ้นดอยสุเทพ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เปิดให้บริการทุกวันตั้งแต่เวลา 8.00 น.-17.00 น. การเข้าชมสวนสัตว์เชียงใหม่ มีค่าเข้าชมราคาผู้ใหญ่และเด็กที่มีความสูงไม่เกิน 135 เซนติเมตร สวนสัตว์เชียงใหม่มีรถบริการนำเที่ยวทั้งรถพ่วงและรถไฟรางเดี่ยว ภายในสวนสัตว์มีส่วนของการจัดแสดง

รูปที่ 1-5.11 แพนด้าสวนสัตว์เชียงใหม่

สัตว์จัดแยกเป็นประเภท ส่วนจัดแสดงที่ได้รับความนิยมมากจากนักท่องเที่ยวและต้องเสียค่าบัตรผ่านเข้าชมเพิ่มเติมจากบัตรเข้าสวนสัตว์ คือ แพนด้า เชียงใหม่ซูสโนว์โดม และเชียงใหม่ซูอควาเรียมซึ่งเป็นศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำครบวงจร โดยสร้างเป็นอุโมงค์น้ำความยาว 133 เมตร มีการจัด

แสดงสัตว์น้ำจืดและน้ำเค็ม นอกจากนี้ภายในสวนสัตว์เชียงใหม่ยังมีโบราณสถานวัดคูคตินขาว ซึ่งเป็นวัดเก่าในเวียงเจ็ดลิน (สวนสัตว์เชียงใหม่ตั้งอยู่ในเขตเมืองโบราณเวียงเจ็ดลิน) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของสวนสัตว์เชียงใหม่ มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.14 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของสวนสัตว์เชียงใหม่

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (25.0 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	อยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่
- สภาพผิวจราจร	เป็นถนนลาดยางตลอดเส้นทาง
- สภาพเส้นทาง	เป็นถนนมาตรฐานขนาด 4 ช่องจราจร
- บริการรถสาธารณะ	มีรถโดยสารสองแถวสีแดงให้บริการ
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีให้บริการในตัวเมืองเชียงใหม่
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกสถานที่ และระยะทาง เป็นระยะๆ มีป้ายแสดงแผนที่ทางไปแหล่งท่องเที่ยว
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภทตลอดเส้นทาง ทั้งปั้มน้ำมัน ร้านค้า ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	สวนรุกชาติ ห้างสรรพสินค้ากาดสวนแก้ว
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (18.12 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	มีพื้นที่กว้างขวางและมีส่วนจัดแสดงสัตว์ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าชมสวนสัตว์
- สภาพที่จอดรถ	มีลานจอดรถหลายแห่งและมีอาคารจอดรถ โดยเสียค่าธรรมเนียมการจอด
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	เป็นถนนลาดยาง แคมและลาดชัน ไม่สะดวกแก่การเดินของผู้สูงอายุและการใช้รถเข็นทำได้ลำบาก
- สภาพและลักษณะทางเท้า	มีทางเท้าหน้ากรงสัตว์แยกจากถนนหลัก ส่วนบริเวณถนนหลักไม่มีทางเท้า
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว
- พื้นที่ทำกิจกรรม	มีลานสำหรับทำกิจกรรม สนามเด็กเล่น และพักผ่อน

ตารางที่ 1-5.14 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของสวนสัตว์เชียงใหม่

รายการ	ผลการสำรวจ
- มัคคุเทศก์ในท้องถิ่น	มีมัคคุเทศก์ประจำรถบริการนำเที่ยว
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายบอกชื่อสัตว์ต่างๆ และป้ายให้ความรู้เกี่ยวกับสัตว์ชนิดต่างๆ
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีที่นั่งพัก กระจายตามจุดต่างๆ แต่ไม่ค่อยได้รับการดูแล ให้อยู่ในสภาพดี
- ห้องสุขา	มีทางลาดสำหรับรถเข็นเข้าบริเวณห้องสุขา แต่ไม่มีการจัดทำห้องสุขาเฉพาะผู้สูงอายุและคนพิการ
- ศูนย์พยาบาล/ห้องปฐมพยาบาล	มีศูนย์พยาบาล
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีร้านขายของที่ระลึกที่ลานจอดรถหน้าสวนสัตว์ และกระจายตามจุดแวะพักสำคัญๆ หลายร้าน
- ร้านอาหาร	มีร้านอาหาร-เครื่องดื่ม กระจายอยู่ตามจุดต่างๆ ภายในสวนสัตว์
- บริการการรักษาความปลอดภัย	มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลประจำจุดต่างๆ
- ธุรกิจบริการที่พักแรม	มีบริการพักแรมแบบกางเต็นท์แบบค่ายพักแรม ในบริเวณที่สวนสัตว์จัดไว้ให้
- การจัดการขยะ	มีถังขยะตั้งกระจายตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (2.00 / 25.00 คะแนน)	
- ธรรมชาติและภูมิทัศน์	บางจุดมีการจัดภูมิทัศน์สวยงาม แต่โดยทั่วไปค่อนข้างแห้งแล้งไม่ร่มรื่นเท่าที่ควร
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ตั้งอยู่เชิงดอยสุเทพ แวดล้อมด้วยทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ และอยู่ในบริเวณเวียงเจ็ดลิน
- ประวัติศาสตร์	มีห้องนิทรรศการ ส่วนจัดแสดงประวัติความเป็นมาของสวนจัดแสดงสัตว์ต่างๆ

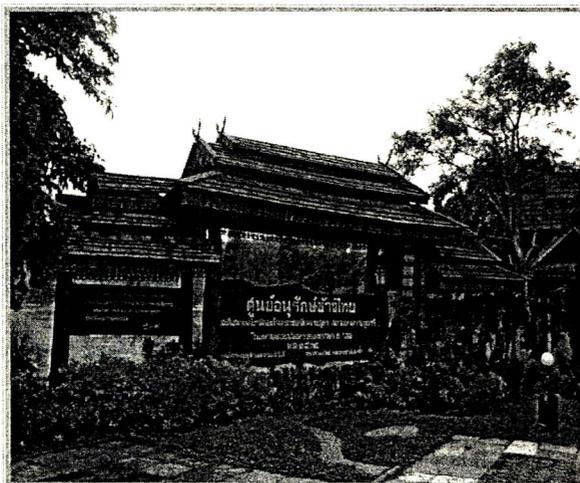
ตารางที่ 1-5.14 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของสวนสัตว์เชียงใหม่

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (25.00 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการให้เลือกใช้หลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีสินค้าให้บริการทุกรูปแบบและทุกประเภท สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง
- ร้านอาหาร	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีบริการมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศหลากหลายภาษา และมีจำนวนมาก
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีธุรกิจนำเที่ยวให้บริการจำนวนมาก สามารถเลือกใช้บริการได้ทุกรูปแบบ
- บริการด้านพาหนะ	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.2.5 ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย

ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยในพระพินางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ตั้งอยู่ระหว่างกิโลเมตรที่ 28-29 ถนนลำปาง-เชียงใหม่ อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยเป็นที่ทำการศึกษาวิจัยเพื่อขยายพันธุ์ช้าง ศึกษาวิจัยระบบการทำงานของกล้ามเนื้อช้าง และโรงพยาบาลช้าง ค่าบริการเข้าชมและค่ารถรางจากบริเวณด้านหน้าศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยเข้าไปยังด้านในศูนย์ฯ 20 บาทต่อคน และค่าเข้าชมการ

รูปที่ 1-5.12 ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย

แสดงช้างในอัตราผู้ใหญ่คนละ 50 บาท เด็ก 20 บาท โดยการแสดงช้างมี 3 รอบต่อ 1 วัน และมีการแสดงช้างอาบน้ำ 2 รอบต่อ 1 วัน นอกจากนี้ยังมีบริการนั่งช้างชมธรรมชาติ การฝึกเป็นควาญช้าง สัมผัสเล่น และการขี่ช้างเดินป่า สำหรับสินค้าที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้อ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับช้าง ภาพจิตรกรรมโดยช้างวาด กระดาษมูลช้างซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมการผลิตกระดาษจากมูลช้างได้ทุกวัน ณ โรงงานผลิตกระดาษมูลช้างภายในศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย รายละเอียดการสำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.15 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (20.83 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	ห่างจากตัวเมืองลำปางประมาณ 35 กิโลเมตร
- สภาพผิวจราจร	จากตัวเมืองลำปางเป็นถนนคอนกรีตขนาด 4 ช่องจราจร ผิวเรียบ สภาพดี
- สภาพเส้นทาง	เป็นถนนมาตรฐานขนาด 4 ช่องจราจร
- บริการรถสาธารณะ	มีรถโดยสารประจำทางผ่านหน้าศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย หลายสาย
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีบริการที่ตัวเมืองเชียงใหม่ และตัวเมืองลำปาง
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกสถานที่ และระยะทาง เป็นระยะๆ มีป้ายแสดงแผนที่ทางไปแหล่งท่องเที่ยว
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภทตลอดเส้นทาง ทั้งปั้มน้ำมัน ร้านค้า ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	มีสวนป่าทุ่งเกวียน และตลาดทุ่งเกวียนให้นักท่องเที่ยวได้แวะพัก
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (18.19 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย เป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องช้าง ภายในศูนย์ มีโรงเรียนฝึกลูกช้างและฝึกควาญช้าง มีโรงพยาบาลช้าง มีที่พักแบบรีสอร์ท สภาพทั่วไป แวดล้อมด้วยป่าไม้ มีอ่างเก็บน้ำ มีลานจอดรถ มีบริการห้องน้ำ ร้านค้า ร้านอาหาร

ตารางที่ 1- 5.15 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย

รายการ	ผลการสำรวจ
- สภาพที่จอดรถ	ลานจอดรถด้านหน้า เป็นพื้นคอนกรีตสำหรับจอดรถบัสขนาดใหญ่ โดยมีบริการรถรางพาเข้าชมด้านในศูนย์อนุรักษ์ช้าง ส่วนลานจอดรถด้านในมีขนาดไม่กว้างมากนักจอดได้เฉพาะรถส่วนบุคคล
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	เป็นถนนลาดยางขนาด 2 ช่องจราจร และจัดการเดินรถเป็นแบบวันเวย์ มีความลาดชันเล็กน้อย
- สภาพและลักษณะทางเท้า	ทางเดินเท้าเป็นพื้นคอนกรีต และพื้นปูด้วยหินอ่อน มีบางจุดที่พื้นไม่เรียบ รถเข็นของผู้พิการสามารถเงินเข้าไปยังส่วนการจัดแสดงได้
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีให้บริการ ทั้งในบริเวณด้านหน้าลานจอดรถบัส และในส่วนเลี้ยงช้าง และส่วนจัดแสดง
- พื้นที่ทำกิจกรรม	มีลานสำหรับทำกิจกรรม พักผ่อน ชมการแสดงช้าง และการขี่ช้าง
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	ป้ายสื่อความหมาย เส้นทางเข้าชม ประวัติ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในศูนย์ และใกล้เคียง
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีที่นั่งพักกระจายเป็นจุดๆ
- ห้องสุขา	ไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุโดยเฉพาะ
- ศูนย์พยาบาล/ห้องปฐมพยาบาล	มีศูนย์พยาบาล
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีให้บริการทั้งด้านหน้า และด้านในศูนย์ฯ
- ร้านอาหาร	มีให้บริการในศูนย์ฯ
- บริการการรักษาความปลอดภัย	มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล
- ธุรกิจบริการที่พักแรม	มีบริการที่พักแรมเป็นรูปแบบรีสอร์ท
- การจัดการขยะ	มีถังขยะตั้งกระจายตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง

ตารางที่ 1- 5.15 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (9.33 / 25.00 คะแนน)	
- ธรรมชาติและภูมิทัศน์	ได้ชมธรรมชาติที่สวยงาม ร่มรื่น
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ได้เรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์ช้าง
- ประวัติศาสตร์	มีการจัดนิทรรศการ โครงกระดูกช้าง ความเป็นมาความสำคัญ และลำดับการก่อตั้ง ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย
- วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น	ได้เรียนรู้วิธีการใช้ช้างลากไม้ในอดีตจากการแสดงช้าง
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (21.67 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	มีให้บริการในตัวเมืองลำปาง
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีให้บริการในตัวเมืองลำปาง
- ร้านอาหาร	มีให้บริการในตัวเมืองลำปาง
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ต้องไปใช้บริการที่ตัวเมืองลำปาง ซึ่งมีมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ต้องไปใช้บริการที่ตัวเมืองลำปาง
- บริการด้านพาหนะ	ต้องไปใช้บริการที่ตัวเมืองลำปาง ซึ่งมีให้บริการหลากหลายรูปแบบและราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.3 แหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณคดี/ประวัติศาสตร์/ศิลปกรรม ภาคเหนือตอนบนเป็นแหล่งอารยธรรมเก่าแก่ จึงมีแหล่งโบราณคดีที่ได้รับการขุดค้นบูรณะจำนวนมาก ซึ่งทุกแห่งเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และศิลปกรรม ซึ่งผู้สูงอายุโดยเฉพาะชาวต่างชาติให้ความสนใจในการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ เนื่องจากทำให้ได้ย้อนรำลึกถึงเรื่องราวในช่วงเยาว์วัยที่ผ่านมาและเป็นโอกาสให้ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกับลูกหลานและผู้ร่วมเดินทางถึงประสบการณ์ในอดีตของตนเอง ซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้สูงอายุกับลูกหลานและผู้ร่วมเดินทางและเป็นการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน อย่างไรก็ตาม แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ที่สามารถรองรับการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุได้ จำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับการ

เดินทางและการเยี่ยมชมของผู้สูงอายุ ดังนั้น ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวประเภท โบราณคดี/ประวัติศาสตร์/ศิลปกรรมจึงพบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านการประเมินมืองค์ประกอบ เหมาะสมด้านการเข้าถึง ด้านสิ่งบริการรองรับในบริเวณใกล้เคียง และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในแหล่งท่องเที่ยว โดยแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานขุดค้นบูรณะหรือยังไม่มี การจัดการด้านองค์ความรู้จึงไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินศักยภาพ เช่น เมืองโบราณคงเวียงแก่นในจังหวัด เชียงราย โบราณสถานเวียงลอและโบราณสถานบ้านร่องไฮในจังหวัดพะเยา ฯลฯ โดยแหล่ง ท่องเที่ยวประเภท โบราณคดี/ประวัติศาสตร์/ศิลปกรรมที่มีคะแนนศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสูงสุด 5 อันดับแรก (ตารางที่ 1-5.16) มีดังนี้ :

ตารางที่ 1-5.16 แหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณคดี/ประวัติศาสตร์/ศิลปกรรม ที่มีศักยภาพในการ รองรับ 5 อันดับแรก

อันดับ	แหล่งท่องเที่ยว	ที่ตั้ง	คะแนน	หมายเหตุ
1	เวียงกุมกาม	อำเภอเมือง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	79.43	รายละเอียดในข้อ 5.1.3
2	หอศิลปวัฒนธรรมเมือง เชียงใหม่	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	75.06	รายละเอียดในข้อ 5.2.3.1
3	พิพิธภัณฑพระตำหนักดารา ภิรมย์	อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่	74.90	รายละเอียดในข้อ 5.2.3.2
4	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เชียงใหม่	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	72.95	รายละเอียดในข้อ 5.2.3.3
5	พระตำหนักภูพิงค์ราช นิเวศน์	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	70.10	รายละเอียดในข้อ 5.2.3.4

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.3.1 หอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่

รูปที่ 1-5.13 หอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่

หอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ ตั้งอยู่บนถนนพระปกเกล้า ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอาคารเก่าแก่ที่มีสถาปัตยกรรมที่งดงาม สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6 เดิมเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ เทศบาลเมืองเชียงใหม่ปรับปรุงเป็นหอศิลป์วัฒนธรรมเชียงใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2540 ภายในหอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่แบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนอาคารด้านหน้าเป็นส่วนจัดแสดงนิทรรศการถาวรส่วนอาคารด้านหลังจัดเป็นพื้นที่นิทรรศการหมุนเวียน

ห้องจำหน่ายของที่ระลึก และห้องสารสนเทศ หอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่เปิดให้เข้าชมวันอังคาร-วันอาทิตย์ เวลา 08.30 – 17.00 น. ไม่เว้นวันหยุดนักขัตฤกษ์ ซึ่งผู้ที่เข้าชมจะได้รับความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ การเมือง การปกครอง วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตของชาวเชียงใหม่ในยุคต่างๆ โดยผลการสำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของหอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.17 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของหอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (23.96 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	ตั้งอยู่บนถนนพระปกเกล้า ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหน้าเป็นอนุสาวรีย์สามกษัตริย์
- สภาพผิวจราจร	ลาดยางตลอดเส้นทาง
- สภาพเส้นทาง	สภาพดี เป็นถนนในตัวเมืองเชียงใหม่
- บริการรถสาธารณะ	มีรถโดยสารสาธารณะให้บริการ
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	เช่าได้จากในตัวเมืองเชียงใหม่
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกทางไปแต่ไม่ระบุระยะทาง

ตารางที่ 1-5.17 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของหอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่

รายการ	ผลการสำรวจ
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภทเนื่องจากตั้งอยู่ใจกลางเมืองเชียงใหม่
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	มีจุดแวะพักหลายแห่ง
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (17.10/ 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	เป็นอาคาร 2 ชั้น อาคารด้านหน้ามีส่วนจัดแสดงแบ่งเป็นห้องต่างๆ 15 ห้อง อาคารด้านหลังเป็นพื้นที่นิทรรศการหมุนเวียน ห้องจำหน่ายของที่ระลึกและห้องสารสนเทศ
- สภาพที่จอดรถ	มีที่จอดรถแต่ไม่กว้างขวางและไม่มีร่มเงา
- สภาพและลักษณะทางเท้า	ทางเดินรอบๆ อาคารเป็นอิฐบล็อกตัวหนอน
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์
- พื้นที่ทำกิจกรรม	มีพื้นที่ว่างในอาคารและรอบอาคารสำหรับจัดกิจกรรมต่างๆ
- มัคคุเทศก์ในท้องถิ่น	มีมัคคุเทศก์ประจำทุกห้องนิทรรศการ
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายให้ข้อมูล และสื่อวีดิทัศน์ห้องนิทรรศการซึ่งสามารถกดปุ่มฟังเสียงบรรยายได้ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีที่นั่งพักทั้งในอาคารและรอบอาคาร
- ห้องสุขา	ไม่มีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	อาคารด้านหลังมีร้านขายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก
- ร้านอาหาร	มีร้านขายเครื่องดื่มและอาหารว่าง
- บริการการรักษาความปลอดภัย	มีกล้องวงจรปิดติดตั้งไว้หลายจุด
- การจัดการขยะ	มีถังขยะอยู่ภายนอกอาคาร
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง

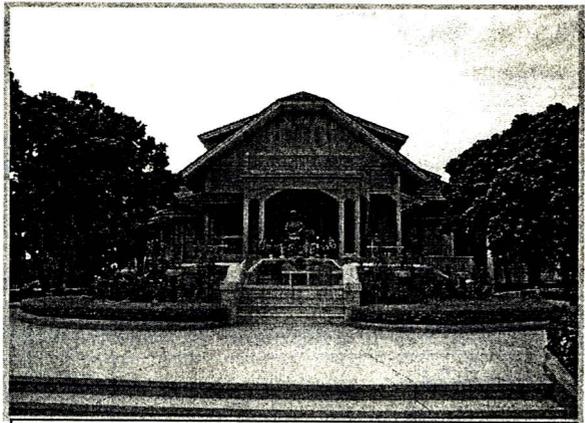
ตารางที่ 1-5.17 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (9.00 / 25.00 คะแนน)	
- ธรรมชาติและภูมิทัศน์	นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงประวัติความเป็นมาของเมืองเชียงใหม่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้เห็นวิธีการอนุรักษ์อาคารเก่า ได้เรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมของคนในเชียงใหม่ นอกจากนี้ยังได้ระลึกถึงความทรงจำในอดีต
- ประวัติศาสตร์	มีการเล่าความเป็นมาของจังหวัดเชียงใหม่ในมุมมองต่างๆ ตามนิทรรศการที่จัดไว้ 15 ส่วน
- ศิลปะและสถาปัตยกรรม	ได้เห็นอาคารเก่าแก่ที่ได้รับการอนุรักษ์และได้รับรางวัล
- วัฒนธรรมประเพณี	มีนิทรรศการจำลองประเพณี วัฒนธรรมล้านนาให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมและศึกษา
- วิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น	มีนิทรรศการจำลองวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของชาวล้านนาให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมและศึกษา
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (25.00 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการให้เลือกใช้หลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีสินค้าให้บริการทุกรูปแบบและทุกประเภท สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง
- ร้านอาหาร	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมากสามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีบริการมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศหลากหลายภาษา และมีจำนวนมาก
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีให้บริการจำนวนมาก สามารถเลือกให้บริการได้ทุกรูปแบบ
- บริการด้านพาหนะ	ในตัวเมืองเชียงใหม่ ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.3.2 พิพิธภัณฑสถานพระตำหนักดารารัศมี

พิพิธภัณฑสถานพระตำหนักดารารัศมีเดิมเป็นที่ประทับของพระราชชายาเจ้าดารารัศมีในรัชกาลที่ 5 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ซื้อที่ดินต่อจากทายาทและจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑสถานพระตำหนักดารารัศมี โดยชั้นบนจัดแสดงนิทรรศการพระราชกรณียกิจของพระราชชายาเจ้าดารารัศมีไว้ในห้องต่างๆ เช่น ห้องจัดแสดงพระประวัติ ห้องรับแขก ห้องบรรทม ห้องแสดงเครื่องเรือนร่วมสมัย ของถวายอันเกี่ยวกับพระราชชายาเจ้าดารารัศมี

รูปที่ 1-5.14 พิพิธภัณฑสถานพระตำหนักดารารัศมี

และ ห้องแสดงของใช้ส่วนพระองค์และเครื่องดนตรีฯ ส่วนชั้นล่างจัดแสดงเครื่องมือการเกษตรที่พระราชชายาเจ้าดารารัศมีใช้ในการทดลองการเกษตรแนวใหม่ พิพิธภัณฑสถานพระตำหนักดารารัศมีเปิดทำการวันอังคาร-วันอาทิตย์ เวลา 09.00-17.00 น. มีค่าเข้าชมผู้ใหญ่ 20 บาท เด็ก 10 บาท พระสงฆ์และเด็กนักเรียนในเครื่องแบบเข้าชมฟรี ซึ่งผลการสำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของพิพิธภัณฑสถานพระตำหนักดารารัศมีดังนี้

ตารางที่ 1-5.18 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของพิพิธภัณฑสถานพระตำหนักดารารัศมี

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (24.79 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ 12.5 กิโลเมตร
- สภาพผิวจราจร	เป็นถนนลาดยางตลอดเส้นทาง
- สภาพเส้นทาง	ถนนเป็นเส้นทางตรง ไม่คดเคี้ยวและไม่สูงชัน
- บริการรถสาธารณะ	มีรถโดยสารประจำทางสายเชียงใหม่-แม่ริม ผ่านทางเข้าพิพิธภัณฑสถานพระตำหนักดารารัศมี
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีรถเช่าจากในตัวเมืองเชียงใหม่
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกทางแต่ไม่ระบุระยะทาง

ตารางที่ 1-5.18 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของพิพิธภัณฑ์พระตำหนักดาราภิรมย์

รายการ	ผลการสำรวจ
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภทตลอดเส้นทาง ทั้งปั้มน้ำมัน ร้านค้า ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	สามารถแวะพักได้ ที่สวนหลวง ร.9
องค์ประกอบที่ 2 ถึงอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (15.0 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	พิพิธภัณฑ์พระตำหนักดาราภิรมย์ บริเวณโดยรอบไม่มีต้นไม้ใหญ่ ให้ร่มเงา ตัวอาคารเริ่มทรุดโทรม
- สภาพที่จอดรถ	มีที่จอดรถกว้างขวาง แต่ไม่มีที่จอดสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	เป็นถนนลาดยาง ผิวเรียบ แยกกับทางเดินทางอย่างชัดเจน
- สภาพและลักษณะทางเท้า	เป็นทางเท้าคอนกรีตเข้าสู่ตัวอาคาร
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายแสดงประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์และอธิบายนิทรรศการในส่วนจัดแสดงต่างๆ ของพิพิธภัณฑ์
- ห้องสุขา	ทางเดินเป็นทางลาดสามารถเข็นรถขึ้นได้ แต่ในห้องไม่มีอุปกรณ์สำหรับผู้สูงอายุ
- บริการการรักษาความปลอดภัย	มีกล้องวงจรปิดติดตั้งในพิพิธภัณฑ์หลายจุด
- การจัดการขยะ	มีถังขยะตั้งกระจายตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (10.67 / 25.00 คะแนน)	
- ประวัติศาสตร์	เป็นแหล่งรวบรวมประวัติของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี และประวัติการก่อสร้างพระตำหนัก และการพัฒนาการเกษตรของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี
- ศิลปะและสถาปัตยกรรม	เป็นอาคารที่แสดงสถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ 5
- วิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น	ได้เห็นวิถีชีวิตเจ้านายฝ่ายเหนือในอดีต

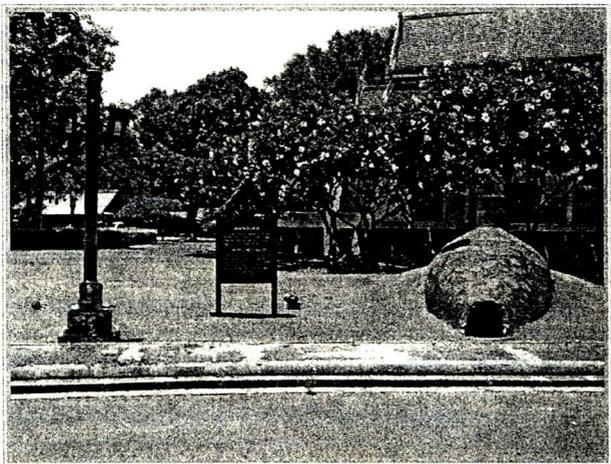
ตารางที่ 1-5.18 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของพิพิธภัณฑ์พระตำหนักดาราภิรมย์

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (24.44 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	สามารถใช้บริการได้ในตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีบริการให้เลือกใช้หลากหลายรูปแบบและราคา
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	สามารถใช้บริการได้ในตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีสินค้าให้บริการทุกรูปแบบและทุกประเภท
- ร้านอาหาร	สามารถใช้บริการได้ในตัวเมืองแม่ริม
- บริการด้านมัคคุเทศก์	สามารถใช้บริการได้ในตัวเมืองเชียงใหม่
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	สามารถใช้บริการในตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก
- บริการด้านพาหนะ	สามารถใช้บริการได้ในตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.3.3 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเชียงใหม่

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเชียงใหม่ ตั้งอยู่ริมถนนสายเชียงใหม่-ลำปาง ใกล้กับ วัดเจ็ดยอด ภายในพิพิธภัณฑ์จัดแสดง ข้อมูลเกี่ยวกับเมืองเชียงใหม่ในฐานะเมือง หลวงแห่งล้านนา สภาพทางธรณีวิทยาและ ชีวิต ดึกดำบรรพ์ ภูมิประเทศและ สภาพแวดล้อมของภาคเหนือ การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์และ ชาวลัวะชนเผ่าดั้งเดิมของภาคเหนือ นอกจากนี้ยังจัดแสดงการกอบกู้เอกราชจาก

รูปที่ 1-5.15 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเชียงใหม่

พม่าและความสัมพันธ์กับอาณาจักรสยามด้านเศรษฐกิจการค้าระยะแรกระหว่าง พ.ศ. 2339 – 2463 และระหว่าง พ.ศ. 2467 – 2482 เมื่อรถไฟมาถึง รวมถึงเรื่องการดำรงชีวิตและพัฒนาการทางสังคม

เช่น การเกษตร อุตสาหกรรม ความสัมพันธ์กับต่างชาติ วิวัฒนาการของศิลปกรรมล้านนาและศิลปะ ซึ่งการสำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่ มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.19 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (22.50 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	ในตัวเมืองเชียงใหม่ ใกล้กับวัดเจ็ดยอด
- สภาพผิวจราจร	เป็นถนนมาตรฐาน ผิวเรียบตลอดเส้นทาง
- สภาพเส้นทาง	เป็นถนนขนาด 4 ช่องจราจร ที่มีปริมาณการจราจรค่อนข้างหนาแน่นเนื่องจากเป็นถนนสายสำคัญระหว่างเมือง
- บริการรถสาธารณะ	มีรถสองแถวให้บริการ
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีบริการรถรับจ้าง/รถเช่า
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกทาง แต่ไม่บอกระยะทาง
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภทตลอดเส้นทาง ทั้งปั๊มน้ำมัน ร้านค้า ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	มีปั๊มน้ำมันหลายแห่ง สามารถใช้เป็นจุดและพักได้
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (14.78 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่ ตั้งอยู่ริมถนนสายเชียงใหม่-ลำปาง พื้นที่โดยรอบมีความร่มรื่นกว้างขวาง
- สภาพที่จอดรถ	มีที่จอดรถด้านหน้าอาคาร มีการแบ่งช่องจอดรถ แต่ไม่มีที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุหรือผู้พิการ
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	เป็นถนนลาดยางแยกจากทางเท้า
- สภาพและลักษณะทางเท้า	ทางเท้าภายในพิพิธภัณฑสถานเป็นอิฐบล็อกตัวหนอน
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีศูนย์บริการข้อมูลและจุดประชาสัมพันธ์
- พื้นที่ทำกิจกรรม	มีห้องประชุม
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายแสดงประวัติความเป็นมาของโบราณวัตถุ และป้ายเล่าประวัติศาสตร์ต่างๆ อย่างชัดเจน
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีที่นั่งเป็นไม้ยาว
- ห้องสุขา	ไม่มีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ

ตารางที่ 1-5.19 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเชียงใหม่

รายการ	ผลการสำรวจ
- การจัดการขยะ	มีถังขยะตั้งกระจายตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (10.67 / 25.00 คะแนน)	
- ประวัติศาสตร์	เป็นพิพิธภัณฑ์ที่เล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ล้านนา ศิลปกรรม ภาพถ่ายในอดีตของเมืองเชียงใหม่ ให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเยี่ยมชม และศึกษาประวัติศาสตร์
- ศิลปะและสถาปัตยกรรม	ได้เรียนรู้ศิลปะของช่างในล้านนาก่อน เช่น พระพุทธรูปสกุลช่างล้านนา เชียงแสน เป็นต้น
- วัฒนธรรมประเพณี	ได้เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีล้านนาจากนิทรรศการประวัติศาสตร์ในพิพิธภัณฑ์
- วิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น	ได้เรียนรู้วิถีชีวิตจากนิทรรศการประวัติศาสตร์และภาพถ่ายของเชียงใหม่ในอดีตในพิพิธภัณฑ์
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (25.00 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการให้เลือกใช้หลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีสินค้าให้บริการทุกรูปแบบและทุกประเภท สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง
- ร้านอาหาร	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีบริการ โดยมีมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศหลากหลายภาษา และมีจำนวนมาก
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก สามารถเลือกใช้บริการได้ทุกรูปแบบ
- บริการด้านพาหนะ	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.3.4 พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์

รูปที่ 1-5.16 พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์

พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ ตั้งอยู่บนดอยบวกห้า ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สูงจากระดับน้ำทะเล 1,373.197 เมตร มีเนื้อที่โดยรอบพระตำหนักประมาณ 400 ไร่ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์มีรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบไทยประเพณีประยุกต์ ภายในประกอบด้วยห้องพระโรง ห้องเสวย ห้องบรรทมและห้องสรงตัวพระตำหนักไม่เปิดให้เข้าชม

สำหรับบริเวณที่เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมมีเนื้อที่ประมาณ 200 ไร่ เป็นเส้นทางรอบพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ และหมู่อาคารต่างๆ รวมทั้งสวนกุหลาบและสวนดอกไม้ นานาพันธุ์ อ่างเก็บน้ำและน้ำพุ “ทิพย์ธารของปวงชน” นักท่องเที่ยวที่จะเข้าเที่ยวชมต้องแต่งกายสุภาพห้ามใส่กางเกงขาสั้น กระโปรงสั้น เสื้อแขนกุด หากนักท่องเที่ยวแต่งกายไม่สุภาพทางพระตำหนักฯ มีเสื้อผ้าถุง และกางเกงไว้ให้เปลี่ยน การเข้าชมพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์สามารถเข้าชมได้ทุกวันเวลา 8.30-16.30 น. มีค่าเข้าชมผู้ใหญ่ 20 บาท เด็ก 10 บาท ชาวต่างชาติ 50 บาท มีบริการรถไฟ (รถกอล์ฟ) นำเที่ยว ซึ่งผลการสำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.20 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (22.29 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	ระยะทางจากตัวเมืองเชียงใหม่ 18 กิโลเมตร
- สภาพผิวจราจร	สภาพดี ลาดยางตลอด
- สภาพเส้นทาง	ถนนมาตรฐานขนาด 2 ช่องจราจร คดเคี้ยวและสูงชัน
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	เช่ารถแท็กซี่เชียงใหม่ได้จากในตัวเมืองเชียงใหม่ หรือรถสองแถวจากบริเวณทางขึ้นดอยสุเทพด้านหน้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสวนสัตว์เชียงใหม่

ตารางที่ 1-5.20 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism
สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของพระตำหนักภูพิงศ์ราชนิเวศน์

รายการ	ผลการสำรวจ
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกทิศทาง บอกระยะทาง ป้ายเตือนการใช้รถใช้ถนน
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภทตลอดเส้นทาง ทั้งปั้มน้ำมัน ร้านค้า ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	มีจุดแวะพักหลายแห่ง เช่น สวนสัตว์ อนุสาวรีย์ครูบาศรีวิชัย น้ำตกห้วยแก้ว วังบัวบาน จุดชมวิว วัดพระธาตุดอยสุเทพ วรวิหาร
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (18.48 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	พระตำหนักภูพิงศ์ราชนิเวศน์มีความสะอาด ร่มรื่น ธรรมชาติงดงาม อากาศเย็นสบาย มีการจัดส่วนพื้นที่ในการท่องเที่ยวไว้อย่างเป็นสัดส่วน สามารถเดินชมความงดงามของแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย
- สภาพที่จอดรถ	มีลานจอดรถอยู่บริเวณด้านหน้าทางเข้าพระตำหนัก
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	สภาพดีตลอดเส้นทาง
- สภาพและลักษณะทางเท้า	ทางเดินใช้ร่วมกับทางรถ แต่มีความปลอดภัยเนื่องจากในพระตำหนักไม่อนุญาตให้นำรถยนต์ส่วนบุคคลเข้าไป มีเพียงรถไฟฟ้าเที่ยวและรถของเจ้าหน้าที่เท่านั้น
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีศูนย์ข้อมูลบริเวณทางเข้าชมพระตำหนัก
- พื้นที่ทำกิจกรรม	มีพื้นที่สำหรับนั่งพักผ่อน แต่ไม่อนุญาตให้ใช้ทำกิจกรรมอื่นๆ
- มัคคุเทศก์ในท้องถิ่น	มีเจ้าหน้าที่ประจำรถบริการทำหน้าที่มัคคุเทศก์นำชม
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายบอกทางและป้ายแสดงชื่อพันธุ์ไม้
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	เป็นม้านั่งยาว มีพนักพิงนั่งสบาย อากาศโดยรอบเย็นสบาย
- ห้องสุขา	ไม่มีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุหรือผู้ใช้รถเข็น
- ศูนย์พยาบาล/ห้องปฐมพยาบาล	มีศูนย์พยาบาล
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีร้านขายสินค้าของที่ระลึกภายในพระตำหนัก และด้านหน้า
- ร้านอาหาร	มีร้านขายเครื่องดื่มและอาหารบริเวณอ่างเก็บน้ำ
- บริการการรักษาความปลอดภัย	มีทหารรักษาพระองค์ประจำจุดต่างๆ

ตารางที่ 1-5.20 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์

รายการ	ผลการสำรวจ
- การจัดการขยะ	มีถังขยะอยู่ภายนอกอาคาร และตามร้านค้า
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (4.33 / 25.00 คะแนน)	
- ธรรมชาติและภูมิทัศน์	ได้ชมความงามของธรรมชาติ อ่างเก็บน้ำ และดอกไม้บานาชนิดที่จัดเป็นสวนต่างๆ อย่างสวยงาม
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ได้ชมความงามของต้นไม้ขนาดใหญ่และอากาศสดชื่นจากผืนป่าอันอุดมสมบูรณ์
- ศิลปะและสถาปัตยกรรม	ได้เห็นสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ที่นำมาสร้างพระตำหนักและเรือนต่างๆ
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (25.00 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการให้เลือกใช้หลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีสินค้าให้บริการทุกรูปแบบและทุกประเภท สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง
- ร้านอาหาร	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีบริการมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศหลากหลายภาษา และมีจำนวนมาก
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก สามารถเลือกใช้บริการได้ทุกรูปแบบ
- บริการด้านพาหนะ	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.4 แหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตชุมชน/ประเพณี/วัฒนธรรม พื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนมีชุมชนที่ยังคงดำรงชีวิตตามแบบแผนวัฒนธรรมดั้งเดิมจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ บนพื้นที่สูงและชุมชนที่อยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางการพัฒนา ซึ่งชุมชนเหล่านี้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism เนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชนชาติพันธุ์ต่างๆ ผ่านการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน อย่างไรก็ตาม ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิมเป็นทรัพยากรที่มีชีวิต การนำเสนอในฐานะเป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงต้องมีการจัดการที่ดีเพื่อให้มีให้บริการดำเนินชีวิตปกติของคนในชุมชนและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตชุมชน/ประเพณี/วัฒนธรรมจึงมีจำนวนไม่มากนัก ซึ่งเมื่อพิจารณาความเหมาะสมหรือศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ จะพบว่า แหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตชุมชน/ประเพณี/วัฒนธรรมในภาคเหนือตอนบนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีจำนวนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ โดยมีจำนวนเพียง 15 แห่งและส่วนใหญ่มีศักยภาพในระดับปานกลาง (จำนวน 9 แห่ง) แหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตชุมชน/ประเพณี/วัฒนธรรม ที่มีคะแนนศักยภาพสูงในการรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีเพียง 4 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 1-5.21 แหล่งท่องเที่ยวประเภทแหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตชุมชน/ประเพณี/วัฒนธรรม ที่มีศักยภาพในการรองรับ 4 อันดับแรก

อันดับ	แหล่งท่องเที่ยว	ที่ตั้ง	คะแนน	หมายเหตุ
1	ชุมชนวัดเกต	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	80.09	รายละเอียดในข้อ 5.1.2
2	บ้านบ่อสร้าง	อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่	71.41	รายละเอียดในข้อ 5.2.4.1
3	ชุมชนวัวลาย	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	70.65	รายละเอียดในข้อ 5.2.4.2
4	บ้านแม่กำปอง	อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	68.01	รายละเอียดในข้อ 5.2.4.3

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.4.1 บ้านบ่อสร้าง

รูปที่ 1-5.17 บ้านบ่อสร้าง

บ้านบ่อสร้าง ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหมู่บ้านผลิตร่มกระดาษสาที่สืบทอดกันมานาน ในชุมชนมีศูนย์อุตสาหกรรมทำร่มบ้านบ่อสร้าง ซึ่งมีสาธิตการทำร่มให้นักท่องเที่ยวชมทุกชั้นตอน เริ่มตั้งแต่การทูปต้นสาเพื่อนำมาทำเป็นกระดาษสา การทำโครงร่ม การหุ้มร่ม การวาดภาพบนร่ม ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถทดลองทำร่มกระดาษสาได้ นอกจากนี้ ยังมีผลิตภัณฑ์เครื่องประดับบ้านและเครื่องเรือนไม้แกะสลัก ผลการสำรวจ

และประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของบ้านบ่อสร้าง มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.22 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของบ้านบ่อสร้าง

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (23.13 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	ระยะทางจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 13 กิโลเมตร
- สภาพผิวจราจร	เป็นถนนลาดยาง ผิวเรียบตลอดเส้นทาง
- สภาพเส้นทาง	เป็นถนนมาตรฐานขนาด 4 ช่องจราจร
- บริการรถสาธารณะ	มีรถโดยสารและรถสองแถวประจำทางผ่านชุมชน
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีรถแท็กซี่เชียงใหม่ และรถเช่าในตัวเมืองเชียงใหม่
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกทาง
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภทตลอดเส้นทาง ทั้งปั้มน้ำมัน ร้านค้า ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	มีปั้มน้ำมัน หลายแห่ง สามารถใช้เป็นจุดและพักได้

ตารางที่ 1-5.22 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism
สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของบ้านบ่อสร้าง

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (16.96 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	มีบ้านเรือนและร้านค้าสองฟากถนนในชุมชน โดยมีศูนย์ หัตถกรรมทำร่มบ่อสร้างอยู่บริเวณทางเข้าชุมชน
- สภาพที่จอดรถ	ที่ศูนย์หัตถกรรมทำร่มบ่อสร้างมีที่จอดรถกว้างขวาง แต่ไม่มีที่ จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการนอกจากนั้น สามารถจอดรถ ได้ริมถนนและหน้าอาคารร้านค้า
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	เป็นถนนลาดยางผิวเรียบ
- สภาพและลักษณะทางเท้า	เป็นพื้นซีเมนต์สลับกับกระเบื้อง
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีศูนย์บริการข้อมูลและจุดประชาสัมพันธ์ที่ศูนย์หัตถกรรมทำร่ม บ่อสร้าง
- พื้นที่ทำกิจกรรม	มีกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมการทำร่ม
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายอธิบายอุปกรณ์และส่วนประกอบในการทำร่ม
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีเก้าอี้ไม้ยาว สำหรับนั่งพัก ไม่มีพนัก และราวจับ
- ห้องสุขา	มีให้บริการที่ศูนย์หัตถกรรมทำร่มบ่อสร้างแต่ไม่มีห้องสุขา สำหรับผู้สูงอายุ
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีร้านค้าของที่ระลึกเป็นสินค้าหัตถกรรมและร่วม
- ร้านอาหาร	มีร้านขายอาหารและขายเครื่องดื่มหลายแห่ง
- การจัดการขยะ	มีถังขยะตั้งกระจายตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (6.33 / 25.00 คะแนน)	
- ศิลปะและสถาปัตยกรรม	ได้ชมการทำร่มและการแกะสลักไม้
- วิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนใน ท้องถิ่น	ได้เรียนรู้วิถีชีวิตและภูมิปัญญาการทำร่มและไม้แกะสลักของ ชาวบ้านบ้านบ่อสร้าง

ตารางที่ 1-5.22 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของบ้านบ่อสร้าง

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (25.00 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการให้เลือกใช้หลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีสินค้าให้บริการทุกรูปแบบและทุกประเภท สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง
- ร้านอาหาร	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีบริการมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศหลากหลายภาษา และมีจำนวนมาก
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ในตัวเมืองเชียงใหม่ให้บริการจำนวนมาก สามารถเลือกใช้บริการได้ทุกรูปแบบ
- บริการด้านพาหนะ	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.4.2 ชุมชนวัวลาย

ชุมชนวัวลาย ตั้งอยู่บนถนนวัวลาย ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นชุมชนเก่าแก่ตั้งแต่สมัยพระเจ้ากาวิละ ฟื้นฟูเมืองเชียงใหม่ โดยพระองค์ได้อพยพประชาชนจากเมืองปุมเมืองจัวลาย เมืองกงแถบลุ่มแม่น้ำสาละวิน ซึ่งเป็นช่างฝีมือทำเครื่องเงิน มาไว้ในเมืองเชียงใหม่และตั้งเป็นชุมชนชื่อ “ วัวลาย ” โดยมีวัดหมื่นสารและวัดศรีสุพรรณเป็นศูนย์กลางของชุมชน ปัจจุบันชาวบ้านในชุมชนวัวลายยังคงผลิตเครื่องเงินจำหน่าย เช่นเดียวกับสมัยบรรพบุรุษแต่มีให้เห็นไม่มากนัก ซึ่ง

รูปที่ 1-5.18 ชุมชนวัวลาย

นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมการผลิตและซื้อสินค้าได้ทุกวัน โดยเฉพาะวันเสาร์ซึ่งมีกิจกรรมถนนคนเดินวัวลายเป็นประจำ สำหรับผลการสำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของชุมชนวัวลาย มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.23 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของชุมชนวัวลาย

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (23.33 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	อยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ใกล้กับประตูเชียงใหม่
- สภาพผิวจราจร	สภาพดี ผิวเรียบ ลาดยางตลอดสาย
- สภาพเส้นทาง	ถนนมาตรฐาน มีขนาด 2 ช่องจราจร
- บริการรถสาธารณะ	มีรถสองแถวสีส้มแดง และรถประจำทาง
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	รถแท็กซี่เชียงใหม่และรถเช่าในตัวเมืองเชียงใหม่
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกชื่อถนน
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการทุกประเภทตลอดเส้นทาง ทั้งปั้มน้ำมัน ร้านค้า ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ
- จุดแวะพักบนเส้นทาง	มีจุดแวะพักหลายแห่ง เช่น ห้างสรรพสินค้า
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (13.99 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่สองฟากถนนวัวลาย ด้านติดถนนเป็นอาคารตึกแถวจำหน่ายเครื่องเงินและสินค้าต่างๆ
- สภาพที่จอดรถ	ต้องจอดริมถนน
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	เป็นถนนขนาด 1-2 ช่องจราจร บางช่วงแคบมากรถยนต์สวนทางกันไม่ได้ และไม่มีไหล่ทาง
- สภาพและลักษณะทางเท้า	ริมถนนวัวลายมีทางเท้า แต่ถนนสายอื่นๆ ในชุมชนไม่มีทางเท้า
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีพิพิธภัณฑ์เงินในวัดหมื่นสาร แต่นักท่องเที่ยวไม่ค่อยทราบ เพราะไม่มีการประชาสัมพันธ์
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีที่นั่งพักภายในวัดหมื่นสาร และวัดศรีสุพรรณ
- ห้องสุขา	มีให้บริการในวัดหมื่นสาร และวัดศรีสุพรรณ แต่ไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีร้านขายสินค้าของที่ระลึกและเครื่องเงินในชุมชนบริเวณสองฝั่งถนนวัวลาย

ตารางที่ 1-5.23 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของชุมชนวัวลาย

รายการ	ผลการสำรวจ
- ร้านอาหาร	มีร้านเครื่องดื่มและร้านอาหารหลายแห่งริมถนนวัวลายและในชุมชน
- ธุรกิจบริการที่พักแรม	ในชุมชนวัวลายมีบริการแบบโฮมสเตย์ เกสต์เฮาส์เล็กๆ
- การจัดการขยะ	มีถังขยะวางตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (8.33 / 25.00 คะแนน)	
- ประวัติศาสตร์	ประวัติศาสตร์ชุมชน ผ่านภูมิปัญญาการทำเครื่องเงิน
- ศิลปะและสถาปัตยกรรม	ได้เห็นศิลปะการทำเครื่องเงิน การออกแบบ การตีเงิน
- วิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น	มีศูนย์เรียนรู้การทำเครื่องเงินที่วัดศรีสุพรรณ และสามารถชมวิถีชีวิตและการทำเครื่องเงินได้ตามบ้านเรือนที่ยังมีการผลิต และบ้านพ่อครูภูมิปัญญา
- การฟื้นฟูจิตใจ	มีวัดหลายวัดในชุมชน โดยเฉพาะวัดศรีสุพรรณ ซึ่งมีพระพุทธรูปปฏิหารย์
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (25.00 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการให้เลือกใช้หลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีสินค้าให้บริการทุกรูปแบบและทุกประเภท สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง
- ร้านอาหาร	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับ
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ในตัวเมืองเชียงใหม่มีมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศหลากหลายภาษา และมีจำนวนมาก
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีให้บริการจำนวนมาก สามารถเลือกใช้บริการได้ทุกรูปแบบ
- บริการด้านพาหนะ	ในตัวเมืองเชียงใหม่ มีให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.2.4.3 บ้านแม่กำปอง

บ้านแม่กำปอง หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหมู่บ้านเก่าแก่อายุมากกว่า 100 ปี สภาพภูมิประเทศของหมู่บ้านแม่กำปองเป็นหมู่บ้านในหุบเขามีกุหลาบล้อมรอบทั้งสี่ด้าน ทำให้มีทัศนียภาพที่สวยงามและอากาศเย็นสบายตลอดปี ชาวบ้านแม่กำปองมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย บ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ ชุมชนแม่กำปองมีกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งประเภทธรรมชาติและประเภทวิถีชีวิต เช่น การเก็บใบชา ใบเมี่ยง การทำเมี่ยง

รูปที่ 1-5.19 บ้านแม่กำปอง

การทำสมุนไพร การปลูกกาแฟ ซึ่งเป็นอาชีพหลักของชาวบ้าน ในหมู่บ้านมีที่พักแบบโฮมสเตย์ โดยผลการสำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของบ้านแม่กำปอง มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.24 ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของบ้านแม่กำปอง

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (16.67 / 25.00 คะแนน)	
- ระยะทางจากตัวเมือง	ห่างจากตัวเมืองสันกำแพง 15 กิโลเมตร และห่างจากเชียงใหม่ 45 กิโลเมตร
- สภาพผิวจราจร	เป็นถนนลาดยางและถนนคอนกรีต ผิวค่อนข้างเรียบ แต่จะมีการทรุดตัวเป็นบางช่วง
- สภาพเส้นทาง	เป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจร บางช่วงแคบมาก เส้นทางคดเคี้ยวและสูงชันไปตามไหล่เขา ในช่วงฤดูฝนมักมีการทรุดตัว
- บริการรถรับจ้าง/รถเช่า	มีรถแท็กซี่เชียงใหม่ และรถเช่าอื่นๆ ในตัวเมืองเชียงใหม่
- ป้ายบอกทาง	มีป้ายบอกทาง
- สิ่งบริการบนเส้นทาง	มีสิ่งบริการบนเส้นทางสายหลัก เช่น ปั๊มน้ำมัน ร้านค้า ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ

ตารางที่ 1-5.24 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของบ้านแม่กำปอง

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (14.35 / 25.00 คะแนน)	
- สภาพทั่วไป	เป็นหมู่บ้านที่อยู่บนภูเขา บ้านเรือนตั้งตามเนินเขาสูง ต่ำ ลดหลั่นกัน มีต้นไม้ใหญ่มากมาย ในหมู่บ้านมีวัดและโรงเรียน และมีบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และที่พักแบบโฮมสเตย์ให้บริการ
- สภาพที่จอดรถ	มีที่จอดรถบริเวณหน้าวัดแต่จอดได้เฉพาะรถขนาดเล็ก จำนวนไม่เกิน 10 คัน
- สภาพถนนในแหล่งท่องเที่ยว	เป็นถนนคอนกรีต 2 ช่องจราจรผิวเรียบ
- ศูนย์ข้อมูล/ศูนย์ประชาสัมพันธ์	มีศูนย์บริการข้อมูลและจุดประชาสัมพันธ์
- พื้นที่ทำกิจกรรม	มีกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมการเก็บใบเมี่ยง การทำเมี่ยง การทำหมอนจากใบชา การปักโฮมสเตย์ การชมน้ำตก การชมวิถีชีวิต
- มัคคุเทศก์ในท้องถิ่น	มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้บริการ
- ป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูล	มีป้ายแสดงประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน ประวัติแผนที่โครงการต่างๆ ของหมู่บ้านในอาคารอนุสรณ์หน้าวัด
- ที่นั่งพัก/เก้าอี้/ม้านั่ง	มีที่นั่งเป็นไม้ยาว
- ห้องสุขา	มีห้องสุขาที่วัดและตามร้านค้า ส่วนมากเป็นแบบนั่งยองไม้ สะดวกสำหรับผู้สูงอายุและผู้มีปัญหาคอเข่าเสื่อม
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	มีร้านค้าของที่ระลึกบริเวณอาคารอนุสรณ์
- ร้านอาหาร	มีร้านขายก๋วยเตี๋ยวและอาหารตามสั่งในหมู่บ้าน
- บริการการรักษาความปลอดภัย	ชาวบ้านจัดเวรยามช่วยกันดูแล
- ธุรกิจบริการที่พักแรม	มีบริการที่พักแรมแบบบ้านพักโฮมสเตย์
- การจัดการขยะ	มีถังขยะตั้งกระจายตามจุดต่างๆ
- ไฟฟ้าริมถนน/ทางเท้า	มีไฟส่องสว่างตลอดทาง

ตารางที่ 1-5.24 (ต่อ) ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุของบ้านแม่กำปอง

รายการ	ผลการสำรวจ
องค์ประกอบที่ 3 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (17.00 / 25.00 คะแนน)	
- ธรรมชาติและภูมิทัศน์	มีธรรมชาติที่งดงาม มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ซึ่งชาวบ้านช่วยกันอนุรักษ์
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	มีสภาพแวดล้อมที่งดงาม ไม่มีมลภาวะ มีน้ำตกซึ่งเป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าพลังน้ำใช้ในชุมชน
- ศิลปะและสถาปัตยกรรม	ในหมู่บ้านมีวิหารวัดที่สร้างจากไม้มีความเก่าแก่นักท่องเที่ยวสามารถชมความงามได้
- วัฒนธรรมประเพณี	มีวิถีชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่น (คนเมือง)
- วิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น	ได้เรียนรู้วิถีชีวิตการทำอาชีพทำเหมืองซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนบ้านแม่กำปอง
- การฟื้นฟูสุขภาพ	มีบริการฟื้นฟูสุขภาพด้วยยาสมุนไพร นวดสมุนไพร
- การฟื้นฟูจิตใจ	ได้ไหว้พระประธานในวิหารไม้ของวัดบ้านแม่กำปอง
องค์ประกอบที่ 4 สิ่งบริการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง (20.00 / 25.00 คะแนน)	
- บริการที่พักแรม	ในอำเภอสันกำแพงมีสถานที่ให้บริการ
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก	ในอำเภอสันกำแพงมีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก
- ร้านอาหาร	ในอำเภอสันกำแพงมีสถานที่ให้บริการ
- บริการด้านมัคคุเทศก์	ในเมืองเชียงใหม่มีบริการมัคคุเทศก์ที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ
- ธุรกิจบริการนำเที่ยว	ในเมืองเชียงใหม่ มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก สามารถเลือกใช้บริการได้ทุกรูปแบบ
- บริการด้านพาหนะ	ในเมืองเชียงใหม่ มีสถานที่ให้บริการจำนวนมาก โดยมีบริการหลากหลายรูปแบบและหลายระดับราคา

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.3 ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดในภาคเหนือตอนบน

จังหวัดในภาคเหนือตอนบนที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสูงสุด คือ จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้พิจารณาจากองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันของแต่ละจังหวัดที่พบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงในการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ จังหวัดน่าน (จำนวน 7 แห่ง) จังหวัดลำปาง (จำนวน 3 แห่ง) จังหวัดเชียงราย (จำนวน 2 แห่ง) และจังหวัดแม่ฮ่องสอน(จำนวน 1 แห่ง)

เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นตัวชี้วัดในการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ พบว่า ศักยภาพที่แตกต่างกันของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจังหวัดเป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมาและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน ดังนี้

5.3.1 ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาเศรษฐกิจของภาคเหนือตอนบนมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2503-2508) จึงได้รับการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานครและภูมิภาคต่างๆ มาโดยตลอด ทำให้จังหวัดเชียงใหม่มีข้อได้เปรียบจังหวัดอื่นในภาคเหนือตอนบนด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งเที่ยวนอกจากนี้ จังหวัดเชียงใหม่ยังถูกกำหนดให้เป็นเมืองหลักของภาคเหนือมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ทำให้จังหวัดเชียงใหม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทั้งด้านการค้า การลงทุน และการบริการสาธารณะ ส่งผลให้จังหวัดเชียงใหม่มีศักยภาพด้านการค้าและการบริการสูงที่สุดในภาคเหนือตอนบน จังหวัดเชียงใหม่จึงมีองค์ประกอบด้านสิ่งบริการและการอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวสูงมากซึ่งเป็นความได้เปรียบของจังหวัดเชียงใหม่เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือตอนบน ดังนั้น ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ จึงพบว่า แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่มีค่าคะแนนสูงในกลุ่มตัวชี้วัดด้านสิ่งบริการรองรับในบริเวณใกล้เคียงและด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 50 แห่งของจังหวัดเชียงใหม่ที่ผ่านการประเมินศักยภาพในการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ พบว่า เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงในการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุถึง 30

แห่งซึ่งเป็นจำนวนมากที่สุดในจังหวัดภาคเหนือตอนบน สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism ของจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากองค์ประกอบภายในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism ซึ่งผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีค่าคะแนนค่อนข้างสูงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่จังหวัดเชียงใหม่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้หลักที่สำคัญของจังหวัด ประชาชนทุกภาคส่วนจึงให้ความสำคัญและความร่วมมือในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 1-5.25 จำแนกแหล่งท่องเที่ยว 4 ประเภทที่มีศักยภาพในการรองรับ 5 อันดับแรก
ของจังหวัดเชียงใหม่

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	คะแนน
ศาสนา		
	วัดป่าดาราภิรมย์	80.33
	วัดพระบรมธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร	76.77
	วัดสวนดอก	75.23
	วัดอุโมงค์	73.90
	วัดพระธาตุดอยสุเทพ	73.12
ธรรมชาติ		
	น้ำพุร้อนสันกำแพง	71.89
	สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์	71.85
	น้ำตกแม่สา	71.09
	สวนสัตว์เชียงใหม่	70.12
	อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	69.80
โบราณคดี/ประวัติศาสตร์/ศิลปกรรม		
	เวียงกุมกาม	79.43
	หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่	75.06
	พิพิธภัณฑสถานพระตำหนักดาราภิรมย์	74.90
	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ	72.95
	พระตำหนักภูพิงศ์ราชนิเวศน์	70.10

**ตารางที่ 1-5.25 (ต่อ) จำแนกแหล่งท่องเที่ยว 4 ประเภทที่มีศักยภาพในการรองรับ 5 อันดับแรก
ของจังหวัดเชียงใหม่**

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	คะแนน
วิถีชีวิตชุมชน/ประเพณี/วัฒนธรรม		
	ชุมชนวัดเกต	80.09
	ชุมชนบ่อสร้าง	71.41
	ชุมชนวัวลาย	70.65
	บ้านแม่กำปอง	68.01
	บ้านถวายเป็น	65.79

แหล่งท่องเที่ยวที่ได้คะแนนการประเมินศักยภาพในการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสูงสุด 5 อันดับแรกของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ วัดป่าดาราภิรมย์ อำเภอแม่ริม (80.33 คะแนน) ชุมชนวัดเกตในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ (80.09 คะแนน) เวียงกุมกาม อำเภอสารภี (79.43 คะแนน) วัดพระบรมธาตุคอกอสุเทพราชวรวิหาร อำเภอเมืองเชียงใหม่ (76.77 คะแนน) และวัดสวนดอก อำเภอเมืองเชียงใหม่ (75.23 คะแนน) (ตารางที่ 1-5.25)

อย่างไรก็ตาม พบว่า องค์ประกอบในแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงในการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุหลายแห่งยังมีปัญหาการจัดการที่ไม่เหมาะสมสำหรับรองรับการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ อาทิ วัดพระธาตุคอกอสุเทพราชวรวิหารที่มีบริการสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั้งลิฟต์ รถรางไฟฟ้า (Cable Car) รถเข็น (Wheel Chair) ทางลาด ราวจับ ห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการแต่สิ่งบริการจำนวนมากมีสภาพชำรุดและไม่ได้รับการซ่อมแซมซึ่งอาจเกิดอันตรายแก่ผู้สูงอายุ

**5.3.2 ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัด
ลำพูน**

จังหวัดลำพูนมีพื้นที่ต่อกับจังหวัดเชียงใหม่และอยู่ห่างจากจังหวัดเชียงใหม่เพียง 26 กิโลเมตร จึงได้รับผลดีจากการพัฒนาการคมนาคมขนส่งเชื่อม โยงจังหวัดเชียงใหม่ กรุงเทพมหานครและภูมิภาคต่างๆ แต่ในด้านการท่องเที่ยวกลับพบว่า แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูนไม่ได้รับความนิยมนเท่าที่ควร ทั้งที่จังหวัดลำพูนเป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่มีชีวิต เนื่องจากนับ

แต่ก่อตั้งเป็นอาณาจักรสุโขทัยเมื่อกว่า 1,300 ปีก่อน ก็มีการขยายตัวของการตั้งถิ่นฐานและการพัฒนาด้านเศรษฐกิจสังคมอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน จังหวัดลำพูนจึงมีแหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีมากมาย ทั้งยังมีชุมชนจำนวนมากที่ยังรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิม อย่างไรก็ตาม พบว่า ทรัพยากรที่เป็นต้นทุนการท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูนเหล่านี้ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้จังหวัดลำพูนมีแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านการประเมินศักยภาพในการท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเพียง 14 แห่งเท่านั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่เป็นตัวชี้วัดในการประเมิน พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านการประเมินศักยภาพทุกแห่งมีค่าคะแนนค่อนข้างสูงด้านการเข้าถึง รองลงมา คือ ด้านสิ่งบริการรองรับในสถานที่ใกล้เคียง โดยสิ่งบริการรองรับส่วนใหญ่เป็นการบริการที่มีในจังหวัดเชียงใหม่เนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถไปใช้บริการได้สะดวก ส่วนองค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวและด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวมีค่าคะแนนค่อนข้างต่ำ ซึ่งสะท้อนถึงการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่เหมาะสมสำหรับรองรับการท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

แหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านการประเมินทั้งหมดมีค่าคะแนนศักยภาพระดับปานกลาง โดยแหล่งท่องเที่ยวที่มีคะแนนประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสูงสุด 5 อันดับแรกของจังหวัดลำพูน ได้แก่ วัดพระธาตุสุริยชัยวรรมหาวิหาร (66.32 คะแนน) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสุริยชัย (61.40 คะแนน) และอนุสาวรีย์พระนางจามเทวี (61.31 คะแนน) วัดจามเทวี (59.03 คะแนน) พิพิธภัณฑ์ชุมชนเมืองสุริยชัย (58.38 คะแนน) เมื่อจำแนกตามประเภท พบว่า แหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภทที่มีคะแนนประเมินศักยภาพในการท่องเที่ยวแบบ *Slow Tourism* สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสูงสุด 5 อันดับแรกของจังหวัดลำพูน มีดังนี้

ตารางที่ 1-5.26 จำแนกแหล่งท่องเที่ยว 4 ประเภทที่มีศักยภาพในการรองรับ 5 อันดับแรก
ของจังหวัดลำพูน

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	คะแนน
ศาสนา		
	วัดพระธาตุหริภุญไชยวรมหาวิหาร	66.32
	วัดจามเทวี	59.03
	วัดพระยืน	56.89
	วัดพระบาทห้วยต้ม	53.40
	วัดพระพุทธรูปตากฟ้า	52.01
ธรรมชาติ (มีเพียงแห่งเดียว)		
	อุทยานแห่งชาติแม่ปิง	52.65
โบราณคดี/ประวัติศาสตร์/ศิลปกรรม (มีเพียง 3 แห่ง)		
	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหริภุญไชย	61.40
	อนุสาวรีย์พระนางจามเทวี	61.31
	พิพิธภัณฑสถานชุมชนเมืองหริภุญไชย	58.83
วิถีชีวิตชุมชน/ประเพณี/วัฒนธรรม (มีเพียง 1 แห่ง)		
	บ้านหนองเงือก	45.64

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

จากการสำรวจองค์ประกอบในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า สิ่งเป็นปัญหาหรือสิ่งที่ควรได้รับการปรับปรุงเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ อาทิเช่น มีการก่อสร้างทางลาดขึ้นสู่ห้องสุขาแต่ระดับความลาดไม่เหมาะสมทำให้ไม่สามารถใช้งานได้จริง ไม่มีการจัดห้องสุขาไว้ให้ผู้สูงอายุ ไม่มีการติดตั้งราวบันไดขึ้นสู่พระวิหารหลวงและอาคารสำคัญในวัด ไม่มีป้ายสื่อความหมายที่มีตัวอักษรขนาดใหญ่ที่ผู้สูงอายุสามารถอ่านได้ชัด เป็นต้น

5.3.3 ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปางได้รับการกำหนดให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาเศรษฐกิจของภาคเหนือมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2503-2508) จึงได้รับการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ ในภาคเหนือ โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการคมนาคมของภาคเหนือ ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 ได้มีการกำหนดให้จังหวัดเชียงใหม่ทำหน้าที่เป็นเมืองหลักของภาคเหนือ ทำให้บทบาทของจังหวัดลำปางในการเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภาคเหนือลดลง รวมถึงบทบาทด้านการท่องเที่ยวด้วย อย่างไรก็ตาม การเป็นศูนย์กลางการคมนาคมของภาคเหนือทำให้จังหวัดลำปางมีข้อได้เปรียบในด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านสิ่งบริการการท่องเที่ยวสูง ซึ่งเห็นได้จากผลการสำรวจและประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่พบว่า แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางมีค่าคะแนนสูงในกลุ่มตัวชี้วัดด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและด้านสิ่งบริการรองรับในบริเวณใกล้เคียง นอกจากนี้ การถูกลดบทบาทในการศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวยังส่งผลทำให้แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เป็นจำนวนมากไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาส่งผลให้จังหวัดลำปางมีแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านการประเมินศักยภาพในการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเพียง 14 แห่ง เท่านั้นและส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีค่าคะแนนการประเมินศักยภาพในปานกลาง โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีค่าคะแนนการประเมินศักยภาพสูงสุด 5 อันดับแรกของจังหวัดลำปาง ได้แก่ ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย (70.02 คะแนน) วัดพระธาตูลำปางหลวง (67.65 คะแนน) บ้านเสานัก (66.92 คะแนน) วัดศรีชุม (64.83 คะแนน) และวัดปงสนุก (64.12 คะแนน)

ตารางที่ 1-5.27 จำแนกแหล่งท่องเที่ยว 4 ประเภทที่มีศักยภาพในการรองรับ 5 อันดับแรก
ของจังหวัดลำปาง

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	คะแนน
ศาสนา		
	วัดพระธาตุลำปางหลวง	67.65
	วัดศรีชุม	64.83
	วัดปงสนุก	64.12
	วัดพระแก้วดอนเต้า	63.80
	วัดเจดีย์ขาวหลัง	62.79
ธรรมชาติ (มีเพียง 3 แห่ง)		
	ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย	70.02
	เหมืองลิกไนต์แม่มาะ	60.76
	น้ำพุร้อนแจ้ซ้อน	48.48
โบราณคดี/ประวัติศาสตร์/ศิลปกรรม (มีเพียงแห่งเดียว)		
	บ้านเสานัก	66.92
วิถีชีวิตชุมชน/ประเพณี/วัฒนธรรม (มีเพียงแห่งเดียว)		
	ตลาดทุ่งเกวียน	49.43

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

เมื่อพิจารณาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งในจังหวัดลำปาง พบว่า มีเพียงพิพิธภัณฑน์เหมืองลิกไนต์แม่มาะนั้นที่มีสิ่งบริการสำหรับผู้สูงอายุ เช่น Wheel Chair เป็นต้น นอกจากนั้นไม่พบว่ามีการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกไว้สำหรับผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจังหวัดลำปางควรมีการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในด้านการจัดสิ่งบริการในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ ป้ายบอกทางไปยังสถานที่ที่น่าสนใจ ป้ายสื่อความหมาย ทางเดินที่มีทางลาดและราวบันได ฯลฯ เป็นต้น

5.3.4 ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยามีบทบาทด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย เนื่องจากโครงสร้างเศรษฐกิจหลักของจังหวัด คือ การเกษตรกรรม ทั้งยังเป็นจังหวัดที่มีการเข้าถึงได้เฉพาะการคมนาคมทางถนนเท่านั้น จึงไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นในจังหวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาซึ่งนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบหรือนิยมท่องเที่ยวมีน้อย ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ไม่ได้รับความสนใจในการส่งเสริมและพัฒนาเท่าที่ควร ดังนั้น ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดพะเยาที่ผ่านการประเมินฯ มีเพียง 5 แห่ง เท่านั้น และยังมีค่าคะแนนศักยภาพในระดับปานกลางด้วย โดยมีค่าคะแนนใกล้เคียงกันในกลุ่มตัวชี้วัดด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและด้านสิ่งบริการรองรับในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับค่าคะแนนตัวชี้วัดกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือตอนบนพบว่า ค่าคะแนนของจังหวัดพะเยาดำกว่าจังหวัดอื่นอย่างเห็นได้ชัด สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมและพัฒนาองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยา

แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 แห่งของจังหวัดพะเยาที่ผ่านการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ได้แก่ กว๊านพะเยา (65.20 คะแนน) หอวัฒนธรรมนิทัศน์ (64.57 คะแนน) วัดศรีโคมคำ (59.10 คะแนน) วัดลี (53.42 คะแนน) และวัดอนาลโย (52.87 คะแนน) ซึ่งทุกแห่ง พบว่า ไม่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุไว้ในแหล่งท่องเที่ยว (ตารางที่ 1-5.28)

ตารางที่ 5.28 จำแนกแหล่งท่องเที่ยว 4 ประเภทที่มีศักยภาพในการรองรับ 5 อันดับแรก
ของจังหวัดพะเยา

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	คะแนน
ศาสนา (มีเพียง 3 แห่ง)		
	วัดศรีโคมคำ	59.10
	วัดลี	53.42
	วัดอนาลโย	52.82
ธรรมชาติ (มีเพียง 1 แห่ง)		
	กว๊านพะเยา	65.20

ตารางที่ 1-5.28 จำแนกแหล่งท่องเที่ยว 4 ประเภทที่มีศักยภาพในการรองรับ 5 อันดับแรก
ของจังหวัดพะเยา

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	คะแนน
โบราณคดี/ประวัติศาสตร์/ศิลปกรรม (มีเพียง 1 แห่ง)		
	หอวัฒนธรรมนิทัศน์	64.57
วิถีชีวิตชุมชน/ประเพณี/วัฒนธรรม (ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านการประเมิน)		

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.3.5 ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัด
เชียงราย

จังหวัดเชียงรายตั้งอยู่เหนือสุดของประเทศไทยห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 830 กิโลเมตร ห่างจากเมืองเชียงใหม่ประมาณ 180 กิโลเมตร มีความได้เปรียบด้านพื้นที่ชายแดนติดกับสหภาพเมียร์มาร์ และ สปป.ลาว จึงทำให้มีจุดเด่นการท่องเที่ยวชายแดน ไทย-พม่า/ไทย-ลาว และเป็นประตูสู่ประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง จากเส้นทาง R3A และ R3B มีแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ตั้งอยู่ในตัวเมืองเชียงรายและข้างเคียงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ศาสนสถานและวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านการประเมินทั้งหมดมีค่าคะแนนศักยภาพระดับปานกลาง โดยแหล่งท่องเที่ยวที่มีคะแนนประเมินฯ สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ วัดพระแก้ว (68.42 คะแนน) วัดร่องขุ่น (68.08 คะแนน) เมืองโบราณเชียงแสน (65.58 คะแนน) คอยดุง (65.32 คะแนน) และวัดพระสิงห์ (63.70 คะแนน) ดังตารางที่ 1-5.29

ตารางที่ 1-5.29 จำแนกแหล่งท่องเที่ยว 4 ประเภทที่มีศักยภาพในการรองรับ 5 อันดับแรก
ของจังหวัดเชียงราย

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	คะแนน
ศาสนา		
	วัดพระแก้ว	68.42
	วัดร่องขุน	68.08
	วัดพระสิงห์	63.70
	วัดกลางเวียง	61.71
	วัดพระธาตุมหาเจดีย์	60.09
ธรรมชาติ (มีเพียงแห่งเดียว)		
	ดอยตุง	65.32
โบราณคดี/ประวัติศาสตร์/ศิลปกรรม (มีเพียง 3 แห่ง)		
	เมืองโบราณ	65.58
	พิพิธภัณฑสถานห่อฝืน	61.71
	บ้านศิลปินถวัลย์	53.75
วิถีชีวิตชุมชน/ประเพณี/วัฒนธรรม (มีเพียงแห่งเดียว)		
ดอยแม่สลอง	58.80	

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

แหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในตัวเมืองเชียงรายและข้างเคียง เนื่องจากมีการเข้าถึงสะดวก และมีสิ่งบริการครบทุกด้าน ทั้งด้านที่พัก แรม ร้านอาหาร ร้านขายของฝาก ร้านขายของที่ระลึก การเดินทาง มัคคุเทศก์ รวมทั้งสถานรักษาพยาบาล ในกรณีที่ผู้สูงอายุมีความ แหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ คือ วัดร่องขุน โดยจัดให้บริการยืม Wheel Chair ใกล้เคียงกับบริเวณที่จอดรถ และห้องสุขา มีห้องสุขาสำหรับผู้พิการ มีทางเท้ากว้างขวาง และเรียบไม่มีการเปลี่ยนระดับ ที่ดอยตุงและที่พิพิธภัณฑสถานห่อฝืน มีทางลาดและห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ และมีทางลาดเมื่อเปลี่ยนระดับ ส่วนแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ นั้นไม่พบว่ามีความอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตาม สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้สามารถสร้างเพิ่มเติมได้

5.3.6 ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

แม่ฮ่องสอนตั้งอยู่ตะวันตกเฉียงเหนือสุดของประเทศไทย เป็นจังหวัดที่มีทุนทางวัฒนธรรมสูง มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ หลากหลายวัฒนธรรม มีความหลากหลายของตัวแหล่งท่องเที่ยว และมีพื้นที่ชายแดนติดกับสหภาพเมียนมาร์ ผลการสำรวจเบื้องต้นพบว่า แหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวหลักของจังหวัดคือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1095 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 ผ่านอำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอขุนยวม อำเภอแม่ลาน้อย และอำเภอแม่สะเรียง โดยตั้งรวมกันอยู่ในอำเภอที่มีการเข้าถึงสะดวก ซึ่งมีสนามบินและมีสิ่งบริการอำนวยความสะดวกต่างๆ ผลการประเมินปรากฏว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ได้คะแนนสูง 5 อันดับแรกในจังหวัดแม่ฮ่องสอนคือ วัดจองกลาง-วัดจองคำ (69.29 คะแนน) ถ้ำปลา (64.76 คะแนน) บ่อน้ำร้อนท่าปาย (64.10 คะแนน) วัดพระธาตุดอกมู (64.06 คะแนน) และวัดกลาง (63.34 คะแนน) ดังตารางที่ 1-5.30

เมื่อพิจารณาที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ได้คะแนนสูง ปรากฏว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในตัวเมืองปาย และในตัวเมืองแม่ฮ่องสอน เนื่องจากการเข้าถึงสะดวก ทั้งทางเครื่องบินและรถยนต์ มีสิ่งบริการครบทุกด้าน ทั้งด้านที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก การเดินทาง มีรถแท็กซี่ รวมทั้งสถานรักษาพยาบาลในกรณีที่ผู้สูงอายุมีความจำเป็น และเมื่อพิจารณาจากข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งบริการอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้คะแนนสูงในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปรากฏว่า ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวใดเลยที่ได้จัดเตรียมไว้ให้ ซึ่งจะต้องได้รับการปรับปรุง โดยเริ่มจากการจัดให้มีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ ทางลาด และราวบันไดต่อไปจัดให้มีป้ายบอกทางและป้ายสื่อความหมาย

ตารางที่ 1-5.30 จำแนกแหล่งท่องเที่ยว 4 ประเภทที่มีศักยภาพในการรองรับ 5 อันดับแรกของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	คะแนน
ศาสนา	วัดจองกลาง - วัดจองคำ	69.29
	วัดพระธาตุดอกมู	64.06
	วัดกลาง	63.34
	วัดน้ำฮู	56.62
	วัดจองสูง	56.19

ตารางที่ 1-5.30 (ต่อ) จำแนกแหล่งท่องเที่ยว 4 ประเภทที่มีศักยภาพในการรองรับ 5 อันดับแรก
ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	คะแนน
ธรรมชาติ		
	ถ้ำปลา	64.76
	บ่อน้ำร้อนท่าปาย	64.10
	ถ้ำลอด	58.19
	ปางอุ๋ง	55.61
	อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง	55.30
โบราณคดี/ประวัติศาสตร์/ศิลปกรรม (มีเพียง 2 แห่ง)		
	พิพิธภัณฑสถานแม่สะเรียง	58.83
	พิพิธภัณฑสถานไทย - ญี่ปุ่น	52.50
วิถีชีวิตชุมชน/ประเพณี/วัฒนธรรม (มีเพียง 2 แห่ง)		
	บ้านสันติชล (จันทูนา)	59.00
	บ้านห้วยเสือเฒ่า (กระเหรี่ยงคอยาว)	53.93

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

5.3.7 ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดแพร่

จังหวัดแพร่ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดลำปาง มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมจำนวนมาก แต่เนื่องจากจังหวัดแพร่เป็นจังหวัดที่เป็นเมืองผ่านทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวไม่มากนัก ผลการสำรวจพบว่าแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดแพร่ ตั้งรวมกันอยู่ในบริเวณตัวเมืองแพร่และใกล้เคียง จากผลการประเมินปรากฏว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ได้คะแนนสูงสุด 5 อันดับแรกของจังหวัดแพร่คือ วัดพระธาตุช่อแฮ (64.15 คะแนน) คู่มเจ้าหลวง (60.25 คะแนน) บ้านวงศ์บุรี (60.10 คะแนน) วัดพระบาทมิ่งเมือง (59.59คะแนน) และวัดจอมสวรรค์ (57.16 คะแนน) ดังตารางที่ 1-5.31

ตารางที่ 1-5.31 จำแนกแหล่งท่องเที่ยว 4 ประเภทที่มีศักยภาพในการรองรับ 5 อันดับแรก
ของจังหวัดแพร่

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	คะแนน
ศาสนา		
	วัดจองกลาง - วัดจองคำ	69.29
	วัดพระธาตุคอกยงมู	64.06
	วัดกลาง	63.34
	วัดน้ำฮู	56.62
	วัดจองสูง	56.19
ธรรมชาติ		
	ถ้ำปลา	64.76
	บ่อน้ำร้อนท่าปาย	64.10
	ถ้ำลอด	58.19
	ปางอุ๋ง	55.61
	อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง	55.30
โบราณคดี/ประวัติศาสตร์/ศิลปกรรม (มีเพียง 2 แห่ง)		
	พิพิธภัณฑสถานแม่สะเรียง	58.83
	พิพิธภัณฑสถานไทย - ญี่ปุ่น	52.50
วิถีชีวิตชุมชน/ประเพณี/วัฒนธรรม (มีเพียง 2 แห่ง)		
	บ้านสันติชล (จันยูนนาน)	59.00
	บ้านห้วยเสือเฒ่า (กระเหรี่ยงคอยาว)	53.93

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.

เมื่อพิจารณาที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดแพร่ ปรากฏว่า แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในบริเวณตัวเมืองและใกล้เคียง เนื่องจากเข้าถึงสะดวก มีสิ่งบริการครบทั้งทางด้านที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก การเดินทาง (รถเช่า – ต้นทางรถประจำทาง) มัคคุเทศก์ รวมทั้งสถานรักษาพยาบาล ในกรณีที่ผู้สูงอายุมีความจำเป็น และเมื่อพิจารณาจากข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งบริการอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุแต่ละแห่งในจังหวัดแพร่ ปรากฏว่า ในวัดพระธาตุช่อแฮ มีการติดตั้งราวบันไดเพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุได้ใช้พุง

ตัวขึ้นสู่ตัววัด ซึ่งค่อนข้างสูงชันและไม่สามารถปรับให้เป็นทางลาดได้ นอกจากนั้นยังติดตั้งราวบันไดทางขึ้นไปสู่พระวิหาร ราวบันไดลงสู่ห้องสุขา และราวจับพยุงตัวในห้องสุขา โดยใช้ท่อสแตนเลสเป็นวัสดุก่อสร้างราวบันไดซึ่งง่ายในการดูแลบำรุงรักษา แข็งแรงแต่บางครั้งเมื่อโดนน้ำจะลื่น โคนแฉคนานๆ จะร้อนและบางครั้งสะท้อนแสง นอกจากนั้นแล้วยังพบว่า ที่คุ้มเจ้าหลวงมีการก่อสร้างทางลาด และราวจับขึ้นสู่ห้องสุขาในช่วงเวลาที่สำรวจ (สิงหาคม พ.ศ. 2553) พบว่าในตัวเมืองแพร่กำลังมีการปรับปรุงทางเท้า โดยตัดแปลงให้ปลายทางเท้าเป็นทางลาด ซึ่งจะมีส่วนช่วยลดอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และประชาชนทั่วไป สำหรับการปรับปรุงในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ควรก่อสร้างห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ

สำหรับการปรับปรุงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวสามารถทำได้โดยการติดตั้งป้ายอธิบายประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว และติดตั้งไว้ในตำแหน่งที่อ่านได้สะดวก รวมทั้งเพิ่มกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะสถาปัตยกรรมของสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในวัด

5.3.8 ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดน่าน

จังหวัดน่านตั้งอยู่บนขอบด้านตะวันออกของภาคเหนือตอนบน มีพื้นที่ชายแดนติดกับสปป.ลาว ด้านซ้าย โคน-น้ำเงิน จังหวัดน่านมีจุดเด่นของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และธรรมชาติ ที่กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเนื่องจากความเมืองเป็นเล็กๆ และมีความสงบ

ผลการสำรวจเบื้องต้นพบว่า แหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ตั้งรวมกลุ่มกันอยู่ในบริเวณตัวเมืองน่านและใกล้เคียง ผลการประเมินปรากฏว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ได้คะแนนสูง 3 อันดับแรกคือ วัดภูมินทร์ (75.43 คะแนน) วัดพระธาตุแช่แห้ง (70.31 คะแนน) วัดพระธาตุช้างค้ำ (69.56 คะแนน) พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน (69.47 คะแนน) และวัดพญาภู (67.46 คะแนน) ดังตารางที่ 1-5.32

เมื่อพิจารณาที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดน่านที่ได้คะแนนสูง ปรากฏว่าแหล่งท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุจะตั้งรวมกันอยู่ในตัวเมืองน่าน เนื่องจากมีการเข้าถึงที่สะดวก ถนนสภาพดี อยู่บนพื้นราบ มีสิ่งบริการครบทุกด้าน ทั้งด้านที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของฝากของที่ระลึก การเดินทาง รวมทั้งสถานรักษาพยาบาลในกรณีที่ผู้สูงอายุมีความจำเป็น และเมื่อพิจารณาจากข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยว แต่ละแหล่งในจังหวัดน่าน ปรากฏว่าพบเพียง 2 แห่ง คือ ที่วัดสวนตาลมีการติดตั้งราว

บันได พระวิหาร ทำด้วยสแตนเลสและที่วัดมิ่งเมืองมีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ นอกจากนั้นแล้วไม่พบที่อื่นอีก สิ่งที่ต้องปรับปรุงคือ จัดให้มีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ ทางลาด และราวบันได ป้ายบอกทางในแหล่งท่องเที่ยว และป้ายสื่อความหมาย

ตารางที่ 1-5.32 จำแนกแหล่งท่องเที่ยว 4 ประเภทที่มีศักยภาพในการรองรับ 5 อันดับแรก
ของจังหวัดน่าน

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	คะแนน
ศาสนา		
	วัดภูมินทร์	75.43
	วัดพระธาตุแช่แห้ง	70.31
	วัดพระธาตุช้างค้ำ	69.56
	วัดพญาภู	67.46
	วัดหัวข่วง	66.69
ธรรมชาติ		
	อุทยานแห่งชาติศรีน่าน (ผาชู)	57.89
	เสาดินนาน้อย	46.51
โบราณคดี/ประวัติศาสตร์/ศิลปกรรม (มีเพียง 2 แห่ง)		
	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน	69.47
	คุ้มเจ้าราชบุตร	66.97
	แหล่งโบราณคดีบ่อสวก	59.50
วิถีชีวิตชุมชน/ประเพณี/วัฒนธรรม (ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านการประเมิน)		

ที่มา: จากการสำรวจ, 2553.